

**KOIRAN OMISTAMISEN RASITTEET: TAUSTATEKIJÄT JA YHTEYDET
KOIRAN SOSIAALISEEN KOGNITIOON**

Aino Pirkkala
Pro gradu -tutkielma
Psykologian laitos
Jyväskylän yliopisto
Toukokuu 2021

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Psykologian laitos

PIRKKALA, AINO: Koiran omistamisen rasitteet: taustatekijät ja yhteydet koiran sosiaaliseen kognitioon

Pro gradu -tutkielma, 37 s, 3 liites.

Ohjaaja: Miiamaaria Kujala

Psykologia

Toukokuu 2021

Tämä tutkimus toteutettiin osana Koira perheessä -tutkimusprojektia yhteistyössä koira-alan asiantuntijayritys SmartDOG Oy:n kanssa. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mitkä koiranomistajaan ja koiraan liittyvät taustatekijät ovat yhteydessä siihen, että koiranomistaja kokee koiransa rasitteena. Lisäksi tarkasteltiin, ovatko koiran eleidenlukukyky ja ongelmanratkaisutyyli yhteydessä toisiinsa sekä koiranomistajan kokemukseen koirasta rasitteena. Tutkimusaineisto koostui 439 koiranomistajasta ja koirasta. Koiranomistajat vastasivat taustatietokyselyyn, koiran ja ihmisen suhdetta kartoittavaan MDORS (Monash Dog Owner Relationship Scale) -kyselyyn sekä arkityytyväisyyttä mittaavaan SWLS (Satisfaction With Life Scale) -kyselyyn. Koirien ongelmanratkaisutyyliä ja eleidenlukukykyä kuvaava aineisto saatiin SmartDOG Oy:ltä, joka toteutti koirien smartDOG™ KOGNITIO -testikokonaisuudet. Tutkittujen osa-alueiden välisiä yhteyksiä tarkasteltiin hyödyntäen Spearmanin järjestyskorrelaatiokerrointa sekä lineaarisia regressiomalleja.

Tulosten mukaan koiranomistajan voimakkaampaan kokemukseen koirasta rasitteena olivat yhteydessä heikompi arkityytyväisyys, heikompi tunneside koiraan, narttukoiran omistaminen, koiranomistajan nuorempi ikä sekä talouden koirien pienempi lukumäärä. Lisäksi korrelaatioita tarkastellessa havaittiin pieni yhteys talouden lasten lukumäärän ja koiran rasitteena kokemisen väliltä. Koiran eleidenlukukyky tai ongelmanratkaisutyyli (itsenäinen/ihmiseen tukeutuva) eivät olleet yhteydessä kokemukseen koirasta rasitteena. Sen sijaan näiden kognitiivisten ominaisuuksien välillä havaittiin yhteys siten, että taitavammin ihmisen eleitä lukevat koirat suosivat todennäköisemmin ihmiseen tukeutuvaa ongelmanratkaisutyyliä. Vastaavasti ihmisen eleitä heikommin lukevat koirat suosivat itsenäistä ongelmanratkaisutyyliä.

Suomessa rekisteröityjen koirien määrä on kasvussa, joten koiran ja ihmisen suhteen tutkimus on erittäin ajankohtaista. Tämän tutkimuksen tulokset antavat tärkeää tietoa niistä koiraan ja koiranomistajaan liittyvistä tekijöistä, jotka saattavat voimistaa koiranomistajuuteen liittyvää kuormitusta. Näin lisääntyvä tieto parantaa ymmärrystämme koiran ja koiranomistajan suhteesta sekä siitä, millaisia vaikutuksia sillä saattaa olla sekä koiran että ihmisen elämänlaatuun.

Avainsanat: koiranomistajuus, rasite, arkityytyväisyys, koiran sosiaalinen kognitio

UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Department of Psychology

PIRKKALA, AINO: The perceived costs of dog ownership: background factors and connections to canine social cognition

Master's thesis, 37 pp., 3 apps.

Supervisor: Miiamaaria Kujala

Psychology

May 2021

This study was carried out as a part of 'A Dog in a Family' research project in collaboration with SmartDOG Oy, a company that offers science-based cognitive testing for dogs. The aim of the study was to find out what factors related to dog and dog owner predict the perceived costs of dog ownership. In addition, it was examined whether a dog's ability to use human communicative cues was related to its preferred problem-solving style and if these sociocognitive features of the dog were connected to the perceived costs of dog ownership. The sample in this study consisted of 439 dogs and dog owners. The dog owners filled in questionnaires related to their background, relationship between them and their dogs (Monash Dog Owner Relationship Scale) and their life satisfaction (Satisfaction with Life Scale). Data about dogs' problem-solving style preferences and use of human communicative cues was obtained from SmartDOG Oy, which implemented the smartDOG™ KOGNITIO test battery. The relationships between the studied variables were examined using Spearman's rank-order correlation coefficient and linear regression models.

The results show that greater perceived costs of dog ownership were associated with lower life satisfaction, weaker perceived emotional closeness with the dog, owning a female dog, younger age of the dog owner, and fewer dogs in the household. In addition, a small correlation was found between the perceived costs and a greater number of children in the household. Neither dog's ability to use human communicative cues nor its preferred problem-solving style (independent/human-dependent) were associated with the perceived costs. However, they were connected to each other, with dogs more skilfully reading human communicative cues being more likely to prefer a human-dependent problem-solving style. Correspondingly, dogs less successful in reading human communicative cues preferred to solve problems independently.

A growing number of dogs are registered in Finland, which makes research of human-dog relationship increasingly timely. The results of this study provide important information about the factors that may exacerbate the perceived costs associated with dog ownership. In this way, the increasing knowledge improves our understanding of the dog-owner relationship and the effects it may have on the quality of life for both dog and human.

Keywords: dog ownership, perceived costs, life satisfaction, canine social cognition

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO.....	1
1.1 Koiran ja ihmisen välinen suhde	2
1.2 Koira ihmisen elekielen tulkitsejana	5
1.3 Koiran tukeutuminen ihmiseen ongelmanratkaisussa	8
1.4 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset	9
2 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	10
2.1 Aineistonkeruu ja tutkittavat	11
2.2 Tutkimusmenetelmät, mittarit ja muuttujat	12
2.3 Tilastolliset analyysit.....	15
3 TULOKSET.....	16
3.1 Mittareiden kuvailevat tunnusluvut.....	16
3.2 Taustatekijöiden yhteydet koiran rasitteena kokemiseen, koiran eleidenlukukykyyn ja koiran ongelmanratkaisutyylisiin	17
3.3 Koiran rasitteena kokemisen, koiran eleidenlukukyvyn ja ongelmanratkaisutyylisiin keskinäiset yhteydet	19
4 POHDINTA.....	20
4.1 Taustatekijöiden vaikutus koiranomistajuuden kuormittavuuteen.....	21
4.2 Koiran eleidenlukukyvyn ja ongelmanratkaisutyylisiin yhteydet koiranomistajuuden kuormittavuuteen sekä taustatekijöihin	23
4.3 Koiran eleidenlukukyvyn ja ongelmanratkaisutyylisiin yhteys	24
4.4 Tutkimuksen rajoitteet, vahvuudet ja jatkotutkimushaasteet	25
LÄHTEET	28
LIITTEET.....	38

1 JOHDANTO

Koira on ihmisen paras ystävä. Silti laaja kansainvälinen kiinnostus koiran ja ihmisen välisen vuorovaikutuksen tutkimukseen heräsi vasta 1980-luvulla, jolloin havaittiin, että lemmikkieläimellä on vaikutusta lapsen varhaiseen kehitykseen (Esposito, McCune, Griffin & Maholmes, 2011; National Institutes of Health, 1987). Sittemmin tutkimus koiran ja ihmisen välisen vuorovaikutuksen mekanismeista sekä erityisesti koiranomistajuuden hyvinvointia edistävästä vaikutuksesta on yleistynyt. Koiranomistajuuden on havaittu olevan yhteydessä parempaan psykologiseen hyvinvointiin esimerkiksi tutkimuksissa, joissa koiran- ja kissanomistajia on verrattu toisiinsa (Bao & Schreer, 2016; Endo ym., 2020). Koirien hyvinvointia edistävä vaikutus on havaittu myös mielenterveytyöissä (esim. Hautamäki, Ramadan, Ranta, Haapala & Suomela-Markkanen, 2018); koira-avusteisella terapialla on havaittu lupaavia tuloksia muun muassa posttraumaattisen stressihäiriön (Beetz, Schöfmann, Girgensohn, Braas & Ernst, 2019), ahdistuneisuuden (Hoffmann ym., 2009) ja masennuksen (Ambrosi, Zaiontz, Peragine, Sarchi & Bona, 2019) hoidossa.

Koiranomistajuuden kuormittavuutta on tutkittu vähemmän. Lemmikki tuo mukanaan vastuuta: koiran omistaminen vaatii sitoutumista sekä taloudellisesti että ajankäytöllisesti. Koiran ja ihmisen välinen yhteiselo ei ole aina mutkatonta, vaan koira saattaa tuottaa omistajalleen ylimääräistä stressiä esimerkiksi koiran terveysongelmien tai ongelmakäyttäytymisen kautta. Tutkimuksissa koiran käyttäytymisen onkin havaittu olevan yhteydessä koiran ja omistajan väliseen suhteeseen (Herwijnen, van der Borg, Naguib & Beerda, 2018; Hoffman, Chen, Serpell & Jacobson, 2013), joten koiran piirteillä saattaa olla odotettua enemmän merkitystä hyvinvointivaikutusten taustatekijänä. Toisaalta myös koiranomistajaan liittyvät piirteet (mm. Meyer & Forkman, 2014; O'Farrell, 1997) saattavat vaikuttaa koiran ja ihmisen yhteiselon sujuvuuteen, jolloin esimerkiksi koiraan kohdistuvat runsaat kielteiset tunteet voisivat heikentää koiranomistajan psykologista hyvinvointia. Tutkimusten mukaan koira-omistajasuhteen piirteet vaikuttavat paitsi koiranomistajien hyvinvointiin (Cavanaugh, Leonard & Scammon, 2008; Luhmann & Kalitzki, 2016) myös koiranomistajuuteen liittyvään tyytyväisyyteen (Herwijnen ym., 2018). Näistä jälkimmäistä ennustaa erityisesti se, kuinka suurena rasitteena koira koetaan (Herwijnen ym., 2018).

Tässä pro gradu -tutkielmassa syvennytään tarkastelemaan koira-omistajasuhdetta siitä näkökulmasta, kuinka koiran ja koiranomistajan ominaisuudet, koiran sosiokognitiiviset taipumukset sekä koiranomistajan arkityytyväisyys ovat yhteydessä koiran kokemiseen rasitteena. Aiheesta on jonkin verran alustavaa tutkimusta, mutta esimerkiksi tässä tutkimuksessa tarkasteltavien koiran sosiaalisen kognition osa-alueiden tai arkityytyväisyyden yhteyksiä koiranomistajan kokemaan

rasitteeseen ei ole tutkittu aiemmin. On mahdollista, että koiran ja ihmisen välisen vuorovaikutussuhteen laatu muovaa koiranomistajan hyvinvointiin kohdistuvia vaikutuksia (González-Ramírez, Quezada-Berumen, Vanegas-Farfano & Landero-Hernández, 2018). Tutkimus koira–omistajasuhteen taustalla olevista vaikuttajista syventää ymmärrystämme koiran ja ihmisen välisestä siteestä. Seuraavassa luvussa käsitellään tarkemmin koiran ja ihmisen välistä suhdetta sekä sen erityislaatuisuutta.

1.1 Koiran ja ihmisen välinen suhde

Koira on ollut ihmisen uskollinen kumppani jo kymmenien vuosituhansien ajan (esim. Grimm, 2015). Arkeologiset ja geneettiset tutkimukset ovat osoittaneet, että koira on ensimmäinen ihmisen kesyttämä villieläin (mm. Freedman & Wayne, 2017; Larson ym. 2012; Larson & Bradley, 2014; Thalmann ym., 2013). Jaettu kumppanuus on ollut eduksi sekä koiralle että ihmiselle. Vastavuoroisessa suhteessa koira on saanut ihmiseltä ruokaa sekä huolenpitoa, ihminen puolestaan on saanut koirasta itselleen työtoverin ja kumppanin (Barker, Rogers, Turner, Karpf & Suthers-McCabe, 2003; Barker & Wolen, 2008). Sittenkin koira on vakiinnuttanut paikkansa perheenjäsenenä (Rowan & Kartal, 2018), jonka suhteella ihmiseen on parhaimmillaan merkittäviä vaikutuksia ihmisen hyvinvointiin (esim. Cavanaugh ym., 2008; Endo ym., 2020; Le Roux & Wright, 2020). Koiran ja ihmisen välistä voimakasta kiintymyssuhdetta on monilta osin verrattu vanhemman ja lapsen väliseen siteeseen (esim. Prato-Previde, Custance, Spiezio & Sabatini, 2003). Tutkimukset ovatkin osoittaneet, että koira–omistaja- ja vanhempi–lapsisuhteen välillä voidaan havaita useita yhtäläisyyksiä. Koiran ja omistajan välillä on esimerkiksi havaittu vastaavia kiintymyssuhdetyylejä kuin vanhemman ja lapsen välillä (Palmer & Custance, 2008; Prato-Previde ym., 2003; Topál, Miklósi, Csányi & Dóka, 1998). Lisäksi koira hakee omistajaltaan lapsen lailla sosiaalisia vihjeitä, jotka kertovat koiralle kuinka uuteen tilanteeseen tulisi suhtautua (Duranton, Bedossa & Gaunet, 2016; Fugazza, Moesta, Pogány & Miklósi, 2018; Klinnert, Campos, Sorce & Svejda, 1983; Merola, Prato-Previde & Marshall-Pescini, 2011; Merola, Prato-Previde & Marshall-Pescini, 2012).

Koiran ja ihmisen välisen suhteen ja vuorovaikutuksen taustalla vaikuttavat myös hormonaaliset tekijät. Esimerkiksi sosiaalisten siteiden syntyyn sekä hoivakäyttäytymiseen voimakkaasti kytkeytyvä oksitosiini (Lim & Young, 2006) on koirilla yhteydessä ihmiseen suuntautuvaan sosiaaliseen käyttäytymiseen (Kis ym., 2014) sekä ihmisen katsekontaktin tavoitteluun (Nagasawa ym., 2015; Nagasawa, Ogawa, Mogi & Kikusui, 2017; Oliva, Rault, Lill &

Appleton, 2015). Mielenkiintoista erityisesti koiran ja ihmisen välisen vuorovaikutussuhteen ja tämän tutkimuksen kannalta on se, että koiranomistajan kokemus koirasta rasitteena on tutkimusten mukaan yhteydessä koiran matalampiin oksitosiinitasoihin (Handlin, Nilsson, Ejdebäck, Hydbring-Sandberg & Uvnäs-Moberg, 2012) sekä korkeampiin stressihormonitasoihin (Höglin ym., 2021). Voimakas kiintymys koiraan puolestaan näyttäisi vaikuttavan hormonitoimintaan päinvastaisesti (Handlin ym., 2012). Koiran ja ihmisen elimistöjen oksitosiini- (Handlin ym., 2012; Nagasawa ym., 2017) ja stressihormonitasojen (Handlin ym., 2012; Sundman ym., 2019) on havaittu muistuttavan toisiaan koiran ja koiranomistajan ollessa vuorovaikutuksessa keskenään. Näin koiran ja ihmisen välisen kiintymyksen taustalla näyttäisi vaikuttavan vastavuoroinen fysiologinen mekanismi, johon liittyy koiran taipumus reagoida ihmisen tunnetiloihin (Pereira, Lourenco, Lima, Serpell & Silva, 2021). Voidaan siis olettaa, että koiranomistajan itsearvio koira–omistajasuhteesta kuvastaa paitsi ihmisen suhdetta koiraan, myös koiran suhtautumista ihmiseen. Seuraavaksi tarkastellaan lähemmin niitä osa-alueita, joista koira–omistajasuhteen voidaan katsoa rakentuvan.

Koiran ja ihmisen välinen suhde rakentuu Dwyerin, Bennettin ja Colemanin (2006) mukaan kolmesta eri osa-alueesta: tunnesiteestä, yhdessä vietetystä ajasta eli yhdessäolosta ja koiran kokemisesta rasitteena. Dwyer ja kumppanit (2006) ovat kehittäneet *Monash Dog Owner Relationship Scale* -mittarin (MDORS), jolla voidaan mitata koira–omistajasuhteen voimakkuutta edellä mainittujen osa-alueiden kautta. Tunneside (engl. *perceived emotional closeness*) kuvaa koiranomistajan emotionaalista sitoutumista, koettua kumppanuutta ja kiintymystä. Yhdessäolo (engl. *dog-owner interaction*) puolestaan liittyy siihen, kuinka paljon ja usein koiranomistaja käyttää aikaa koiransa huolenpitoon sekä hellyydenosoituksiin. Koiranomistajan kokemus koirasta rasitteena (engl. *perceived costs*) kuvaa sitä, kuinka kuormittavana ja rajoittavana koiranomistaja kokee koiranomistajuuden. Tällöin koira saattaa pitää esimerkiksi liian sotkuisena, omaa elämää rajoittavana tai kalliina ylläpitää. Tutkimuksissa on yleisesti käytetty näitä kolmea osa-aluetta kuvaamaan koiran ja ihmisen välistä suhdetta, ja niiden on havaittu olevan yhteydessä sekä koiranomistajan että koiran piirteisiin (Meyer & Forkman, 2014). Koiranomistajan piirteet saattavat olla yhteydessä siihen, millä tavoin ihminen vastaa koiran tarpeisiin (Canejo-Teixeira, Almiro, Baptista & Niza, 2020). Se, kuinka koiran tarpeisiin vastataan, puolestaan vaikuttaa koiran käyttäytymiseen tulevaisuudessa (Canejo-Teixeira ym., 2020; ks. myös Pereira ym., 2021). Toisaalta myös koiran käyttäytyminen voi muovata sitä, kuinka koiranomistaja tulkitsee suhdettaan koiraan ja reagoi koiran toimintaan. Näin voidaan olettaa, että koira–omistajasuhde sekä koiraan ja ihmiseen liittyvät piirteet ovat jatkuvassa dynaamisessa vuorovaikutuksessa keskenään.

Meyerin ja Forkmanin (2014) mukaan koiranomistajan piirteillä on todennäköisesti suhteen laadun kannalta keskeisempi merkitys kuin koiran ominaisuuksilla. Eräissä tutkimuksissa havaittiin,

että kaikki koiranomistajat eivät hyödy koiranomistajuuden positiivisista vaikutuksista samalla tavalla: koiranomistajuus näyttäytyi antoisampana erityisesti sellaisille tutkittaville, jotka olivat naispuolisia tai naimattomia (Clark Cline, 2010). On siis tärkeää tarkastella esimerkiksi erilaisten demografisten tekijöiden vaikutusta koira–omistajasuhteeseen, jotta voidaan ymmärtää paremmin näiden koiranomistajuuteen liittyvien psykologisten vaikutusten taustaa. Yksi mahdollinen demografinen tekijä on perheellisyys. Tutkimusten mukaan yksinasuvat viettävät enemmän aikaa koiransa kanssa ja kokevat tunnesiteensä koiraan voimakkaammaksi kuin perheelliset verrokkit (Dotson & Hyatt, 2008; Marinelli, Adamelli, Normando & Bono, 2007; Meyer & Forkman, 2014). Tämän ohella myös omistajan ikä voi vaikuttaa koiran ja omistajan välille muotoutuvaan suhteeseen siten, että nuoremmat koiranomistajat kokevat siteensä koiraan voimakkaammaksi kuin vanhemmat verrokkit (Dotson & Hyatt, 2008). Vastaavasti iäkkäämmät koiranomistajat viettävät vähemmän aikaa koiransa kanssa (Meyer & Forkman, 2014). Tuloksia voi selittää se, että iäkkäämmät koiranomistajat ovat todennäköisemmin perheellisiä, jolloin koirasta huolehtimiseen ei ole mahdollista käyttää yhtä runsaasti aikaa. Myös vanhempiensa kanssa asuvat koiranomistajat vaikuttavat olevan erityisen kiintyneitä koiriinsa (Meyer & Forkman, 2014); todennäköisesti länsimaisessa yhteiskunnassa vanhempiensa luona asuvat koiranomistajat ovat tyypillisesti nuoria ja lapsettomia. Edellä lueteltujen lisäksi on havaittu, että koiran kanssa harrastaminen ja useamman koiran omistaminen ennustavat voimakkaampaa tunnesidettä koiraan (Meyer & Forkman, 2014). Voi olla, että useamman koiran omistajat kokevat koiranomistajuuden keskimäärin antoisammaksi, jolloin he päätyvät hankkimaan itselleen useamman koiran.

Koiran piirteiden vaikutuksesta koira–omistajasuhteeseen on vähemmän näyttöä kuin koiranomistajan piirteiden vaikutuksesta. Aiemman näytön perusteella vaikuttaa siltä, että koiran pelkokäyttäytyminen (Meyer & Forkman, 2014) sekä aggressiivisuus ja tottelemattomuus (Herwijnen ym., 2018) ennustavat koiranomistajan voimakkaampaa kokemusta koirasta rasitteena. Toisaalta koiran taipumus pelokkuuteen ja aggressioon on yhdistetty voimakkaampaan tunnesiteeseen koiran ja ihmisen välillä (Meyer & Forkman, 2014). Arkuuteen tai aggressiivisuuteen taipuvainen koira vaatii omistajaltaan mahdollisesti enemmän huomiota, aikaa ja vaivannäköä ongelmakäyttäytymisen kitkemiseksi. Tällöin koira saattaa rajoittaa omistajansa elämää eri tavalla kuin koira, jolla on vähemmän taipumusta näihin ominaisuuksiin. Toisaalta koiran huomionhakuinen käyttäytyminen voi olla yhteydessä voimakkaampaan koiran ja omistajan väliseen suhteeseen: tällaista käyttäytymistä on esimerkiksi ihmisen seuraaminen huoneesta toiseen (Hoffman ym., 2013). Tällainen käytös saatetaan tulkita todennäköisemmin koiran kiintymyksen osoitukseksi, mikä voi selittää myös sitä, että suhde arkaan koiraan arvioidaan läheisemmäksi.

Todennäköisesti ihmisen ja koiran yhteiselon laatua eivät selitä ainoastaan yksittäiset taustatekijät tai piirteet, vaan tärkeää on myös esimerkiksi koiran ja ihmisen yhteensopivuus (González-Ramírez, 2019). Esimerkiksi Curbin, Abramsonin, Gricen ja Kennisonin (2013) mukaan koira–omistajaparin persoonallisuuksien yhteensopivuus, kuten koiran ja ihmisen aktiivisuustasojen samankaltaisuus, voi ennustaa koiranomistajan tyytyväisyyttä koiraan. Näin ollen temperamentiltaan sopivan ja omistajansa elämäntyyliin hyvin sopeutuvan koiran valitseminen saattaa parantaa harmonisen yhteiselon todennäköisyyttä (González-Ramírez, 2019). Koiran ja ihmisen vuorovaikutussuhde on siis enemmän kuin osiensa summa, jolloin vastuu omaan elämäntyyliin sopivan koiran valinnasta sekä toimivan suhteen muodostumisesta on koiranomistajalla.

Koska koiranomistajuuteen liittyvä tyytymättömyys on yhteydessä kokemukseen koirasta suurempana rasitteena (Herwijnen ym., 2018), olisi tärkeää selvittää tarkemmin niitä taustatekijöitä, jotka johtavat koiranomistajuuden kokemiseen kuormittavana. Koiran ja koiranomistajan välisen suhteen laatu saattaa heijastua koiranomistajan arkityytyväisyyteen. Mahdollisesti esimerkiksi läheiseksi ja merkitykselliseksi koettu suhde koiraan tarjoaa voimavaroja arkeen. Arkityytyväisyyttä voidaankin pitää yhtenä subjektiivisen hyvinvoinnin osa-alueista (Diener, Lucas & Oishi, 2002). Yksilö arvioi omaa arkityytyväisyyttään peilaten sitä omiin odotuksiinsa, arvoihinsa ja elämäkokemuksiinsa (Diener, Emmons, Larsen & Griffin, 1985), jolloin esimerkiksi stressin on havaittu heikentävän tyytyväisyyttä omaan arkeen (mm. Abolghasemi & Varaniyab, 2010; Hamarat ym., 2001). Tällä tavoin esimerkiksi koiranomistajuuden odottamaton kuormittavuus voi näkyä jossain määrin lisääntyneenä tyytymättömyytenä omaan elämään. Toistaiseksi kuitenkin tutkimusta yleisen arkityytyväisyyden sekä koiran ja ihmisen välisen suhteen välisistä yhteyksistä ei juuri ole. Tällainen tutkimus olisi tärkeää sekä psykologisesta että eläinsuojelullisesta näkökulmasta, sillä koiran ja omistajan piirteet saattavat olla epäsuorasti yhteydessä myös koiran elämänlaatuun (Marinelli ym., 2007).

1.2 Koira ihmisen elekielen tulkitsijana

Koira on erityisen lahjakas sosiaalisen vuorovaikutuksen saralla. Koiran kyky lukea ja tulkita ihmisen eleitä on erityislaatuinen verrattuna muihin nisäkkäisiin, kuten suteen (Miklósi ym., 2003; Virányi ym., 2008) tai simpanssiin (Hare, Brown, Williamson & Tomasello, 2002). Miklósin ja kumppanien (2003) mukaan koiran taitavuus liittyy nimenomaan sen taipumukseen katsoa ihmistä kasvoihin. Esimerkiksi silmänliiketutkimuksissa on havaittu, että koira tarkastelee ihmisen kasvoja vastaavalla

tavalla kuin toinen ihminen: ensin huomio kiinnittyy silmiin ja sitten nenään tai suuhun (Somppi ym., 2016; Somppi, Törnqvist, Hänninen, Krause & Vainio, 2014). Eleidenlukukyvyn joustavuus tekee koirasta erityisen taitavan kommunikoijan. Esimerkiksi Agnettan, Haren ja Tomasellon (2000) tutkimuksessa koirat ymmärsivät tehokkaasti ihmisen nonverbaalista kommunikaatiota myös silloin, kun ihminen käytti elevihjeitä, jotka olivat koirille ennestään tuntemattomia. Kokeessa tutkija asetti kynän piilotetun ruokapalkkion eteen ja koirat oppivat nopeasti hahmottamaan makupalan sijainnin tutkijan käyttäytymisen perusteella. Toisaalta pelkkä kynä ei riittänyt koirille vihjeeksi, mikäli ne eivät nähneet, kun tutkija asetti kynän piilotetun makupalan läheisyyteen. Sudet suoriutuivat vastaavasta tehtävästä heikommin (Agnetta ym., 2000). Koira kykenee siis lukemaan uusia eleitä tehokkaasti jo suhteellisen vähällä harjoittelulla. Koiran voidaankin katsoa erikoistuneen lajinkehityksensä myötä nimenomaan sosiaaliseen toimintaan (esim. Udell, Giglio & Wynne, 2008; Wobber & Hare, 2009).

Koiran eleidenlukukyvyn evolutiivisesta taustasta ei kuitenkaan ole yksimielistä näkemystä. Domestikaatiohypoteesin mukaan kesyyntymisen myötä koiralle kehittyi sisäsyntyinen herkkyys ihmisen eleiden ymmärtämiselle (Udell, Dorey & Wynne, 2010a). Vaihtoehtoisen sopeutumishypoteesin mukaan ihmiset valikoivat kumppaneikseen sellaisia koirayksilöitä, joilla oli jo valmiiksi paremmat ihmiseen suuntautuvat sosiokognitiiviset taidot (Kaminski & Nietzschner, 2013; Miklósi ym., 2003). Molempia hypoteeseja tukevat havainnot, joiden mukaan koirat suoriutuvat susia paremmin eleidenlukukykyä mittaavissa tehtävissä (Miklósi ym., 2003) myös silloin, kun sudet olivat kasvaneet ihmisten parissa jo pennusta lähtien (Virányi ym., 2008). Toisaalta eräässä yksittäisessä tutkimuksessa sosiaalistetut sudet suoriutuivat kodittomia koiria paremmin tehtävästä, jossa niiden tuli löytää makupalan sijainti ihmisen elevihjeiden perusteella (Udell, Dorey & Wynne, 2008). Todennäköisesti siis pelkkä geeniperimä ei riitä yksinään selittämään koiran eleidenlukukykyä, vaan myös muilla yksilönkehityksellisillä ja ympäristöön liittyvillä tekijöillä on vaikutusta. Tätä oletusta tukevat myös havainnot, joiden mukaan kodittomat tai koe-eläiminä kasvaneet koirat suoriutuvat huomattavasti kotikoiria heikommin eleidenlukukykyä mittaavista tehtävistä (D'aniello ym., 2017; Duranton & Gaunet, 2016; Lazarowski & Dorman, 2015; Osborne & Mulcahy, 2019; Udell ym., 2008; Udell, Dorey & Wynne, 2010b).

Ympäristöllä on siis merkitystä sen kannalta, kuinka hyvin koira oppii ymmärtämään ihmisen elekieltä. Lisätutkimusta kuitenkin kaivataan sen suhteen, kuinka suuri merkitys harjoituksella on, sillä jo pentukoirat ovat etevä tulkitsemaan viestejä ihmisen eleistä (Agnetta ym., 2000; Gácsi, Kara, Belényi, Topál & Miklósi, 2009; Riedel, Schumann, Kaminski, Call & Tomasello, 2008). Tämä varhainen eleidenlukukyky voi selittyä sosiaaliseen vuorovaikutukseen liittyvän herkkyyskauden kautta. Toisaalta sekä pentukoirien (Bray ym., 2020) että kodittomien koirien (Udell ym., 2010b) on

havaittu oppivan harjoituksen myötä ymmärtämään ihmisen elekieltä aiempaa tehokkaammin. Koiranpentujen ja kodittomien koirien taitotasojen välistä eroa saattaisi selittää varhainen mallioppiminen, jolloin ihmisten kanssa kasvanut koiranpentu oppisi jo varhain tulkitsemaan emonsa avulla ihmisen eleitä. Koditon koira ei välttämättä ole saanut vastaavaa mallia jo nuorella iällä. Toisaalta on myös viitteitä siitä, että varhain opittu eleidenlukukyky saattaa unohtua, mikäli koira ei enää aikuisiällä ole juurikaan läheisissä tekemisissä ihmisen kanssa (Bhattacharjee ym., 2017). Aiemman tutkimuksen perusteella koiran eleidenlukukyvyssä vaikuttaisi siis olevan kyse luontaisen taipumuksen tukemasta nopeasta oppimisesta. Tällöin koira saavuttaa keskimääräisen taitotason varsin vähäisellä harjoituksella jo pentuiässä (Gácsi ym., 2009). Mahdollisesti vähäinen ihmiskontakti häiritsee eleidenlukutaidon kehittymistä, mutta luontainen herkkyys sosiaalisille vihjeille tukee oppimista myös koiran ollessa aikuinen.

Koiran eleidenlukukykyä on tyypillisimmin tutkittu valintatehtävällä (engl. *object-choice task*), jossa koiralle opetetaan aluksi, että se saa syödä makupaloja astiasta. Tämän jälkeen tutkija ottaa kaksi astiaa ja piilottaa makupalan toiseen niistä siten, että koira ei näe tapahtumaa. Astiat asetetaan lattialle ja tutkija näyttää ruokapalkkion sijainnin koiralle osoittamalla oikeaa astiaa kädellä, jalalla tai katseella. Koiran tehtävänä on valita elevihjeen avulla se astia, johon ruokapalkkio on piilotettu. Mikäli koira suuntaa ensimmäiseksi tutkijan osoittamalle astialle, ajatellaan koiran onnistuneen ihmisen eleen lukemisessa. Samaa asetelmaa toistetaan useita kertoja ja eri elevihjeillä, jotta saadaan luotettava kuva siitä, mitä eleitä koira on osannut tulkita oikein ja milloin sen suoriutuminen on ollut sattumanvaraista. Valintatehtävä on todettu päteväksi eleidenlukukyvyn mittariksi sekä koirilla että muilla nisäkkäillä (Krause & Mitchell, 2018), eikä tehtävän toteutuspaikan ole havaittu vaikuttavan eleidenlukukykyyn (Pongrácz, Gácsi, Hegedüs, Péter & Miklósi, 2013). On havaittu, että tyypillisesti koirat seuraavat valintatehtävässä ihmisen osoitusta sen sijaan, että ne yrittäisivät löytää ruokapalkkiota haistelemalla (Szetei, Miklósi, Topál & Csányi, 2003). Koirat suoriutuvat tehtävästä tavallisesti hyvin esimerkiksi suteen verrattuna (Miklósi ym., 2003; Virányi ym., 2008), mutta myös lemmikkikoirien välillä on eroavaisuuksia suoriutumisen suhteen. Esimerkiksi eri koirarotujen edustajat saattavat suoriutua tehtävästä eri tavoin (Udell, Ewald, Dorey & Wynne, 2014).

Koiran ja ihmisen välinen vuorovaikutus saattaa vaikuttaa siihen, kuinka koira tulkitsee ihmisen eleitä valintatehtävässä. Erään tutkimuksen mukaan koiranomistajan ahdistunut kiintymyssuhdetyyli oli yhteydessä siihen, että koira suoriutui tehtävästä heikommin (Oliva, Rault, Appleton & Lill, 2016). Voi olla, että ahdistuneesti kiintyneen koiranomistajan kehonkieli on erilaista tai omistajan kiintymyssuhdetyyli vaikuttaa jonkin kolmannen tekijän kautta siihen, kuinka koira tulkitsee ihmisen eleitä. Tällainen tekijä voisi olla esimerkiksi koira–omistajasuhde: mahdollisesti ihmistä taitavasti lukeva koira osaa vastata paremmin omistajansa odotuksiin, ja tätä kautta sujuvampi yhteiselo

vahvistaa koiran ja omistajan välistä suhdetta. Toistaiseksi koiran eleidenlukukyvyn ja koira-omistajasuhteen piirteiden välisiä yhteyksiä ei ole juurikaan tutkittu.

1.3 Koiran tukeutuminen ihmiseen ongelmanratkaisussa

Koira on taitava ongelmanratkaisija, joka on erikoistunut yhteistyöhön ihmisen kanssa. Tässä mielessä koira eroaa merkittävästi sudesta, jonka ongelmanratkaisu painottuu itsenäiseen työskentelyyn. Tutkimuksissa suden ja koiran ongelmanratkaisutyötyylien eroavaisuuksia on usein havainnollistettu niin kutsutun mahdottoman tehtävän avulla, jossa eläimen tehtävänä on yrittää saada suljetun rasian sisällä oleva ruokapalkkio. Tyypillisesti susi toimii tehtävässä sinnikkäästi (Marshall-Pescini, Rao, Virányi & Range, 2017; Rao, Bernasconi, Lazzaroni, Marshall-Pescini & Range, 2018; Udell, 2015) eikä kiinnitä huomiota tilannetta tarkkailevaan ihmiseen (Marshall-Pescini ym., 2017). Sen sijaan koira pyrkii epäonnistuessaan sutta useammin tavoittelemaan ihmisen huomiota ja ratkaisemaan tehtävää näin ihmisen avustuksella (Marshall-Pescini ym., 2017; Udell, 2015). Lisäksi koira motivoituu yrittämään tehtävää todennäköisemmin uudelleen, mikäli sitä kannustetaan (Udell, 2015). Toisin kuin susi, koira on siis lajinkehityksensä puolesta oppinut toimimaan vastavuoroisessa yhteistyössä ihmisen kanssa, jolloin avun hakeminen varmistaa selviytymisen itsenäistä puurtamista todennäköisemmin.

Koirien välillä on eroavaisuuksia sen suhteen, millaista ongelmanratkaisutyötyyliä ne suosivat. Yksilöllinen vaihtelu ja koiran temperamentti selittävät osan näistä eroista (Mehrkam & Wynne, 2014), mutta niiden lisäksi esimerkiksi sukupuolella on havaittu olevan vaikutusta ongelmanratkaisutyötyylin valintaan. Narttukoirat ovat uroskoiria taipuvaisempia tukeutumaan ihmiseen ongelmanratkaisussa (Duranton ym., 2016). Myös koiran rodulla on yhteys siihen, kuinka itsenäisesti se pyrkii suoriutumaan aiemmin kuvatusta mahdottomasta tehtävästä. Yleisesti ihmisen kanssa yhteistyöhön jalostetut koirat hakevat ihmiseen enemmän kontaktia kuin esimerkiksi alkukantaisten rotujen edustajat (Passalacqua ym., 2011; ks. myös Duranton ym., 2016; Udell ym., 2014). On myös viitteitä siitä, että koulutetut koirat ratkoivat ongelmia itsenäisemmin kuin kouluttamattomat koirat (Marshall-Pescini, Frazzi & Valsecchi, 2016): mahdollisesti tällaiset koirat ovat itsevarmempia ja osaavat aiemman koulutuksen perusteella päätellä, kuinka ongelma olisi mahdollista ratkaista. Sen sijaan ahdistuneisuushäiriöistä kärsivät koirat vaikuttavat suoriutuvan mahdottomasta tehtävästä verrokkeja heikommin; ne ratkovat ongelmaa hitaammin, osoittavat enemmän stressin merkkejä, pitävät suurempaa etäisyyttä esineeseen ja hylkäävät tehtävän useammin

(Passalacqua, Marshall-Pescini, Merola, Palestrini & Prato-Previde, 2013). Vaikuttaa siis siltä, että mahdoton tehtävä mittaa koiran ongelmanratkaisutyylin ohella myös koiran itseluottamusta tai riippuvuutta ihmisestä.

Koiran ongelmanratkaisutyylin merkitystä koiran ja ihmisen välisen suhteen kannalta ei ole toistaiseksi juurikaan tutkittu. Kuten jo aiemmin mainittiin, koiran huomionhakuinen käyttäytyminen on yhteydessä läheisempään koira–omistajasuhteeseen (Hoffman ym., 2013) ja arkojen koirien omistajat arvioivat tunnesiteensä koiraan voimakkaammaksi (Meyer & Forkman, 2014). Saattaakin olla niin, että koiran ja koiranomistajan välinen suhde muotoutuu läheisemmäksi silloin, kun koira tukeutuu ihmiseen runsaasti. Toisaalta itsevarma ja itsenäinen koira saattaa pyrkiä ratkaisemaan ongelmia itsenäisemmin, mikä voi vaikuttaa epäsuorasti koira–omistajasuhteeseen. Aiempien tulosten pohjalta olisikin otollista tutkia sitä, voidaanko koiralle ominaisen ongelmanratkaisutyylin havaita ennustavan koira–omistajasuhteen piirteitä.

1.4 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää, mitkä taustatekijät ovat yhteydessä koiranomistajan kokemukseen koirasta rasitteena. Lisäksi tarkastellaan tämän kokemuksen ja koiran sosiaalisen kognition välisiä mahdollisia yhteyksiä. Tässä tutkimuksessa koirien käyttäytymistestien tuloksia käytetään kuvaamaan kahta sosiaaliseen kognitioon liittyvää osa-aluetta: koiran eleidenlukukykyä ja ongelmanratkaisutyyliä (itsenäinen tai ihmiseen tukeutuva). Tutkimuskysymyksiksi asetettiin seuraavat:

1. Mitkä taustatekijät (arkityytyväisyys, tunneside koiraan, omistajan ikä, talouden alaikäisten lasten lukumäärä, talouden koirien lukumäärä, koiran ikä ja koiran sukupuoli) ovat yhteydessä siihen, että koira koetaan rasitteena?

Aiemman tutkimusnäytön pohjalta oletetaan, että yleisesti ottaen arkeensa tyytyväisemmät koiranomistajat kokevat koiransa vähäisempänä rasitteena; joko kokemus koirasta rasitteena vaikuttaa arkityytyväisyyteen tai vaihtoehtoisesti yleinen tyytyväisyys omaan elämään muovaa kokemusta koiranomistajuudesta (ks. González-Ramírez ym., 2018; Hoffman ym., 2013). Heikompi tunneside saattaa olla ainakin epäsuorasti yhteydessä kokemukseen koirasta suurempana rasitteena (esim. Handlin ym., 2012) siten, että koiraansa vahvasti kiintynyt koiranomistaja saattaa kokea koiran tärkeänä voimavarana arjessaan.

Nuoren iän ja lapsettomuuden on aiemmissa tutkimuksissa osoitettu olevan yhteydessä voimakkaampaan kiintymykseen (Dotson & Hyatt, 2008; ks. myös Meyer & Forkman, 2014), joten niiden odotetaan ennustavan koiran kokemista vähäisempänä rasitteena voimakkaan emotionaalisen siteen kautta. Koirien lukumäärän, koiran iän tai koiran sukupuolen yhteyttä koiran kokemiseen rasitteena ei tunneta, joten niiden osalta ei aseteta vahvoja hypoteeseja.

2. Vaikuttavatko koiran eleidenlukukyky ja ongelmanratkaisutyyli koiranomistajan kokemukseen koirasta rasitteena?

On mahdollista, että ihmisen elekieltä ja käyttäytymistä taitavasti lukeva koira oppii tukeutumaan ihmiseen enemmän arjen ongelmanratkaisutilanteissa. Tällainen koira saattaa hyötyä ihmisen hienovaraisista elevihjeistä enemmän, jolloin ihmiseen tukeutuminen on sille kannattavampaa ongelmanratkaisutilanteessa. Toisaalta taitavasti ihmistä lukeva koira saattaa mukautua ihmisen odotuksiin paremmin, jolloin se koetaan vähäisempänä rasitteena. Koiran eleidenlukukyvyn ja ongelmanratkaisutyylin yhteyksiä koira–omistajasuhteen piirteisiin ei kuitenkaan ole tutkittu aikaisemmin, joten vahvoja hypoteeseja yhteydestä ei aseteta.

3. Ovatko koiran eleidenlukukyky ja ongelmanratkaisutyyli yhteydessä toisiinsa?

Koirat, jotka ymmärtävät ihmisen eleitä tehokkaammin, saattavat tukeutua ihmiseen enemmän ongelmanratkaisussa. Mahdollisesti ihmisen kanssa yhteistyöhön jalostetut koirat ovat kehittyneet ymmärtämään ihmisen eleitä tehokkaammin ja tukeutumaan ihmiseen työskentelyssään enemmän, jolloin nämä testit voisivat olla yhteydessä esimerkiksi koiran geneettisen taustan kautta. Aiempaa tutkimusnäyttöä aiheesta ei ole, joten vahvoja hypoteeseja yhteydestä ei aseteta.

2 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tämä tutkielma toteutettiin osana laajempaa Koira perheessä -tutkimusprojektia, jossa tutkittiin ihmisen ja koiran välistä arjen vuorovaikutusta sekä siihen kytkeytyviä temperamenttipiirteitä ja käyttäytymistäipumuksia. Näistä jälkimmäistä on käsitelty tarkemmin toisessa samaan projektiin tehdyssä pro gradu -tutkielmassa. Tutkimukselle on myönnetty eettinen lausunto Jyväskylän yliopiston ihmistieteiden eettisessä toimikunnassa 29.06.2020 (lausunto nro 760/13.00.04.00/2020).

2.1 Aineistonkeruu ja tutkittavat

Tutkimuksen aineistonkeruu toteutettiin yhteistyössä koira-alan asiantuntijayritys SmartDOG Oy:n kanssa. Aineisto koostuu kahdesta osasta: koirien käyttäytymistutkimuksista ja tutkittujen koirien omistajille tehdystä kyselytutkimuksesta. SmartDOG Oy on kerännyt koirien tutkimusaineiston vuosina 2016–2020 ja koiranomistajien kyselyaineisto kerättiin syksyllä 2020 Jyväskylän yliopistossa. SmartDOG Oy toteuttaa koirille kognitiivisia testikokonaisuuksia, jotka pohjautuvat tuoreeseen tieteelliseen tutkimukseen ja yleisesti koirien kognitiotutkimuksessa käytössä oleviin menetelmiin. Testikokonaisuudet on laatinut eläinten käyttäytymistutkija Katriina Tiira (FT, eläinten käyttäytymistieteiden dosentti Helsingin yliopiston Eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa), ja testauksia toteuttavat smartDOG™:n lisenssikoulutuksen suorittaneet testaajat sisätiloissa koiranomistajan ollessa läsnä. Testit perustuvat ruokapalkkion tavoitteluun, joten edellytyksenä testaukselle on, että koira on kiinnostunut makupaloista. Koiranomistajia ohjeistetaan olemaan ruokkimatta koiriaan ennen testitulannetta.

Ne smartDOG™-testeissä vuosina 2016–2020 käyneiden koirien omistajat, jotka olivat antaneet suostumuksensa yhteydenottoon tutkimustarkoituksissa, kutsuttiin sähköpostitse vastaamaan koiran ja omistajan piirteitä kartoittavaan verkkokyselyyn, joka koostui koira-omistajasuhdetta, vanhempi-lapsisuhdetta, koiranomistajan arkityytyväisyyttä ja koiranomistajan temperamenttia kuvaavista mittareista. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan taustatietojen ohella koira-omistajasuhdetta ja arkityytyväisyyttä kuvaavia mittareita. Kyselyketju oli vastattavissa internetin välityksellä Webropol-järjestelmässä 21.10.2020–22.11.2020, ja tänä aikana siihen vastasi yhteensä 671 koiranomistajaa, joiden koirien käyttäytymistestituloksia voitiin käyttää tutkimustarkoitukseen. Tähän tutkimukseen valittiin tarkasteltavaksi ainoastaan smartDOG™ KOGNITIO -testikokonaisuuden läpikäyneet koirat, koska niille oli toteutettu tämän tutkimusaiheen kannalta yhtenäiset testiosiot. Näin tutkimuksesta karsittiin 223 koira-omistajaparia, joille oli joko toteutettu eri testikokonaisuus tai joille ei muusta syystä ollut toteutettu kokonaisuudessaan kaikkia tarkasteltavia testiosioita. Neljä paria jätettiin tutkimuksen ulkopuolelle osallistujien kiellettyä tietojensa tutkimuskäytön ja viisi poistettiin muista teknisistä syistä (esim. samasta koirasta oli vastannut useampi omistaja, omistajan nimeämän koiran tietoja ei löytynyt SmartDOG Oy:n tietokannasta, virheellisesti kirjatut tulokset). Näin tutkimuksen lopulliseksi otoskooksi muodostui 439 koiraa ja koiranomistajaa.

Tutkimukseen osallistuneista koiranomistajista 96.6 prosenttia oli naisia ($n = 424$) ja 3.0 prosenttia miehiä ($n = 13$). Kaksi vastaajista oli joko muunsukupuolisia tai ei halunnut kertoa

sukupuoltaan. Koiranomistajat olivat iältään 24–74-vuotiaita ($KA = 47.5$, $Md = 48.0$, $KH = 11.2$, $n = 437$). Kaksi vastaajista ei kertonut ikäänsä. Vastaajista 79.0 prosenttia asui taloudessa, joka koostui ainoastaan täysi-ikäisistä henkilöistä ($n = 347$), samassa taloudessa yhden alaikäisen lapsen kanssa asui 10.9 prosenttia ($n = 48$), kahden alaikäisen lapsen kanssa 7.5 prosenttia ($n = 33$) ja kolmen tai useamman alaikäisen lapsen kanssa 2.5 prosenttia ($n = 11$) vastaajista. Vain yhden koiran omistajia oli aineistossa 0.5 prosenttia ($n = 2$), kahden koiran omistajia 38.0 prosenttia ($n = 167$), kolmen koiran omistajia 37.8 prosenttia ($n = 166$) ja vähintään neljän koiran omistajia 23.7 prosenttia ($n = 104$) vastaajista.

Koirista uroksia oli 46.0 prosenttia ($n = 202$) ja narttuja 53.5 prosenttia ($n = 235$). Kahden koiran sukupuolta ei ollut kirjattu käyttöön saadussa aineistossa. Koirien keski-ikä käyttäytymistestien aikaan oli 3.6 vuotta ja keskihajonta 2.4. Nuorin tutkituista koirista oli 6 kuukauden ja vanhin 13.5 vuoden ikäinen. Koirat edustivat yhteensä yli 100 eri rotua, joista moniroituiset olivat yhtenä luokkana.

2.2 Tutkimusmenetelmät, mittarit ja muuttujat

Taustatiedot ja koiranomistajien kyselyt. Koiranomistajat täyttivät Webropol-lomakkeessa taustatietokyselyn, omistajien arkityytyväisyyttä kartoittavan SWLS-kyselyn (*Satisfaction with Life Scale*; Diener ym., 1985) ja koira–ihmissuhdetta mittaavan MDORS-kyselyn (*Monash Dog Owner Relationship Scale*; Dwyer ym., 2006). Taustatietolomakkeen tiedoista tarkasteltiin tässä tutkimuksessa seuraavia: omistajan ikä, koiran ikä ja sukupuoli, talouden koirien lukumäärä sekä taloudessa asuvien alaikäisten lasten lukumäärä. Jatkossa talouden alaikäisistä lapsista puhutaan lyhyemmin pelkästään lapsina.

Arkityytyväisyys. Koiranomistajan arkityytyväisyyttä kartoittava SWLS-kysely koostui viidestä väittämästä. Vastaajia kehoitettiin vastaamaan väittämiin valitsemalla se vaihtoehto, joka kuvasi parhaiten heidän senhetkistä elämäntilannettaan. Väittämiin vastattiin 5-portaisella Likert-asteikolla (1 = täysin eri mieltä, 5 = täysin samaa mieltä) ja kyselystä oli mahdollista saada kokonaispistemääräksi 5–25 pistettä. Mittarin reliabiliteetti todettiin riittävän hyväksi arkityytyväisyyden arviointiin ($\alpha = .785$). Arkityytyväisyyttä kuvaavana muuttujana käytettiin kyselystä saatuja kokonaispistemääriä. Tätä suomennettua versiota mittarista on aikaisemmin käytetty muun muassa Maunon, Hirvosen ja Kiurun (2018) sekä Kiurun, Kalliomäen, Metsäpellon,

Ahosen ja Hirvosen (2018) tutkimuksissa. Taulukossa 1 on esitetty esimerkkiväittämät SWLS-mittarista.

Koiran ja koiranomistajan suhde. MDORS-mittari kuvastaa koiran ja koiranomistajan välisen suhteen kolmea eri osa-aluetta: yhdessäoloa (9 väittämää), tunnesidettä (10 väittämää) ja koiran kokemista rasitteena (9 väittämää). Kyselyssä oli yhteensä 28 väittämää, joihin vastattiin 5-portaisella Likert-asteikolla (1 = täysin eri mieltä, 5 = täysin samaa mieltä). Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin ainoastaan tunneside- ja koira rasitteena -faktoreita, joista molemmille laskettiin omat summamuuttujansa analyysjä varten (vaihteluväli^{tunneside} 10–50, vaihteluväli^{rasite} 9–45). Kyselylle tehtiin reliabiliteettianalyysi, jolloin tunneside- ja koira rasitteena -summamuuttujat olivat riittävän luotettavia ($\alpha^{\text{tunneside}} = .811$, $\alpha^{\text{rasite}} = .816$). Taulukossa 1 on esitetty esimerkkiväittämät MDORS-mittarista.

TAULUKKO 1. Esimerkkiväittämät SWLS- ja MDORS-mittareista.

<i>SWLS</i>	<i>MDORS, Koira rasitteena</i>	<i>MDORS, Tunneside</i>
2. Olosuhteet elämässäni ovat erinomaiset.	2. On ärsyttävää, kun joudun toisinaan muuttamaan suunnitelmiani koirani takia.	2. Koirani auttaa minua selviytymään vaikeista ajoista.
3. Olen tyytyväinen elämäni.	5. Koirani estää minua usein tekemästä sellaisia asioita, joita haluaisin tehdä.	6. Koirani antaa minulle syyn nousta aamuisin.
5. Jos voisin elää tähänastisen elämäni uudelleen, en muuttaisi juuri mitään.	7. Koirastani aiheutuu liikaa kuluja.	8. Koirani huomio on jatkuvasti minussa.

KUVA 1. Kädellä osoittaminen koirien eleidenlukutehtävässä. Kuva: Katriina Tiira.

Koiran eleidenlukukyky. Koirien eleidenlukukykyä tutkittiin valintatehtävällä (engl. *object-choice task*), jossa koiran tulee löytää makupala ihmisen elevihjeen perusteella. Ennen varsinaista tehtävää koira sai käydä läpi harjoitteluvaiheen, jossa se näki, kun tutkija asetti makupalan avoimeen purkkiin ja sai tämän nähtyään käydä syömässä makupalan. Kun koira ymmärsi tehtävän idean, siirryttiin varsinaiseen testiin. Testissä tutkija asetti makupalan toiseen kahdesta purkista, minkä jälkeen hän sekoitti purkit selkään koiraan päin. Tämän jälkeen hän asetti molemmat purkit lattialle noin 95 cm etäisyydelle toisistaan jääden itse seisomaan niiden väliin ja osoitti koiralle, kummassa purkissa makupala on. Koiran tehtävänä oli suunnistaa tutkijan elevihjeen perusteella oikealle astialle, josta se sai ruokapalkkion ja kehuja. Mikäli koira suunnisti ensimmäisenä väärälle astialle, eleidenlukuyritys katsottiin epäonnistuneeksi eikä koira saanut palkkiota. Vastaavasti jos koira ei noin viiden sekunnin kuluessa liikkunut kummankaan astian luokse, sen katsottiin kieltäytyneen tehtävästä. Purkkeja asettaessa koira joko pidettiin kevyesti pannasta kiinni tai sitä käskettiin suullisesti pysymään paikoillaan ja suunnistamaan purkille vasta kehottaessa. Etäisyys tutkijan ja koiran välillä purkkien asettamisvaiheessa oli noin 2.5 metriä.

Ensimmäinen ele oli yksinkertainen kädellä osoittaminen (engl. *distal pointing*; kuva 1), jossa tutkija osoitti oikean purkin puoleisella kädellä makupalan sijaintia koko tehtävän ajan. Toisessa osiossa tutkija osoitti saman puolen kädellä oikeaa purkkia vain kahden sekunnin ajan (engl. *momentary distal pointing*), jonka jälkeen koira sai tehdä valintansa. Kolmannessa osiossa tutkija osoitti makupalan sijainnin saman puolen jalalla koko tehtävän ajan. Neljännessä osiossa tutkija osoitti sijainnin vastakkaisen puolen kädellä ristiin osoittamalla ja viidennessä osiossa tutkija osoitti

makupalan sijainnin pelkästään katsomalla oikeaa astiaa kohti. Näin erilaisia eleitä oli siis yhteensä viisi ja kunkin eleen osiota toistettiin kuusi kertaa. Koiralle laskettiin kullekin eleelle onnistumisprosentti ja kaikista onnistumisprosentteista muodostettiin vielä keskiarvoprosentti kuvaamaan yleistä eleidenlukukykyä.

Koiran ongelmanratkaisutyyli. Koirien ongelmanratkaisutyyliä selvitettiin mahdolloman tehtävän avulla. Ennen varsinaista tehtävää koirat kävivät läpi harjoitteluvaiheen, jossa ne saivat syödä makupaloja lattialle asetetusta avonaisesta rasiasta. Rasian koko ja materiaali on valittu koiran koon mukaan (suurilla koirilla puinen rasia kokoa 15 cm x 15 cm x 6 cm, 15 cm x 15 cm x 9 cm tai 20 cm x 20 cm x 9 cm; pienillä koirilla läpinäkyvä muovirasia kokoa 11.5 cm x 11.5 cm x 7 cm). Koira sai katsoa vierestä, kun tutkija laittoi rasiaan makupaloja ja kunkin ruokailukerran jälkeen rasian kantta hivutettiin kiinni, jolloin tehtävä vaikeutui. Lopulta rasia oli kokonaan suljettu, mutta koiran oli vielä mahdollista saada se avattua.

Tämän harjoitteluvaiheen jälkeen rasia täytettiin jälleen makupaloilla ja tutkija lukitsi sen siten, että koiran oli käytännössä mahdotonta saada sitä auki ilman ihmisen apua. Koira päästettiin työskentelemään rasian pariin 120 sekunnin ajaksi, jonka aikana seurattiin sen ongelmanratkaisumetodia; koira voi joko pyrkiä avaamaan rasiaa itsenäisesti, tukeutua ihmiseen (esim. äännelemällä, hakemalla katsekontaktia tai koskettamalla ihmistä) tai hylätä tehtävän kokonaan tai osittain (ei yritä avata rasiaa ollenkaan, kiinnittää huomion muualle). Tutkija mittasi kahdella sekuntikellolla kuinka suuri osa työskentelyajasta kului itsenäiseen ponnisteluun ja kuinka suuren osan ajasta koira pyrki tukeutumaan ihmiseen. Näistä ajoista laskettiin prosenttiluvut kuvaamaan koiran ongelmanratkaisutyyliä.

2.3 Tilastolliset analyysit

Aineiston esitarkasteluun käytettiin Microsoft Excel -ohjelmaa (versio 2101). Tilastolliset analyysit toteutettiin IBM SPSS Statistics 26 -ohjelmalla. Kolmogorov-Smirnovin testi ja hajontakuviot osoittivat, ettei yksikään tarkasteltavista pää- tai taustamuuttujista noudattanut normaalijakaumaa ($p < .01$), joten analyyseissä hyödynnettiin ei-parametrisiä menetelmiä. Aluksi aineistoa tarkasteltiin tunnuslukujen ja hajontakuvioiden avulla, jolloin aineistosta poistettiin virheellisesti kirjattuja ja puuttuvia arvoja sisältävät havaintoyksiköt.

Aineiston muuttujien välisten yhteyksien tarkasteluun käytettiin Spearmanin järjestyskorrelaatiokerrointa (tutkimuskysymykset 1, 2 & 3). Tutkimuskysymystä 1 ("Mitkä

taustatekijät vaikuttavat siihen, että koira koetaan rasitteena?") selvitetessä suoritettiin lineaarinen regressioanalyysi, jossa taustamuuttujat asetettiin malliin selittäjiksi ja koira rasitteena -muuttuja selitettäväksi muuttujaksi. Analyysissä käytettiin backward-menetelmää, joka muodostaa aineistoon parhaiten sopivan mallin jättämällä selittäviä muuttujia yksitellen pois.

Tutkimuskysymystä 2 ("Vaikuttavatko koiran eleidenlukukyky ja ongelmanratkaisutyyli koiranomistajan kokemukseen koirasta rasitteena?") tarkasteltiin aluksi korrelaatioiden avulla. Sitten etsittiin yhteiset taustamuuttujien korrelaatiot koiran rasitteena kokemisen ja koiran eleidenlukukyvyn sekä koiran rasitteena kokemisen ja koiran ongelmanratkaisutyylin välille. Tämän jälkeen hyödynnettiin hierarkkista regressioanalyysiä siten, että ensin malliin syötettiin aikaisemmin havaitut yhteisesti korreloivat muuttujat. Toisella askeleella malliin syötettiin eleidenlukukykyä kuvaava muuttuja. Näin havainnoitiin löytyisikö tarkasteltavien muuttujien väliltä yhteyttä silloin, kun yhteisten korreloivien muuttujien vaikutus oli kontrolloitu. Mikäli tarkasteltavien muuttujien väliltä ei löytynyt korrelaatiota eivätkä ne molemmat olleet yhteydessä johonkin yhteiseen kolmanteen muuttujaan, ei regressioanalyysiä suoritettu.

3 TULOKSET

Ensimmäiseksi esitellään tutkimuksen kannalta keskeiset aineistoa kuvailevat tunnusluvut havainnollistamaan otosta ja kuvaamaan keskimääräisiä tuloksia kyselyistä sekä koirien käyttäytymistesteistä. Tämän jälkeen tarkastellaan koiran rasitteena kokemisen yhteyksiä koiran sosiaalisen kognition osa-alueisiin sekä taustamuuttujiin.

3.1 Mittareiden kuvailevat tunnusluvut

Tutkimusaineiston koehenkilöt kokivat koiransa keskimäärin vähäiseksi rasitteeksi ($KA = 13.8$, $KH = 4.5$). Koiran rasitteena kokemista mittaavien väittämien summapistemäärät vaihtelivat välillä 9–32, kun matalin mahdollinen pistemäärä oli 9 ja korkein 45. Vastaavasti koiranomistajat arvioivat tunnesiteensä koiriinsa keskimäärin melko vahvaksi ($KA = 37.7$, $KH = 6.2$) ja saadut pistemäärät vaihtelivat välillä 15–50. Tunnesidettä kuvaavan mittarin matalin mahdollinen pistemäärä oli 10 ja korkein 50.

Koiranomistajat vastasivat myös arkityytyväisyyttä kartoittavaan SWLS-kyselyyn. Kyselyn summapistemäärän mahdollinen vaihteluväli oli 5–25. Tämän tutkimuksen koehenkilöillä arkityytyväisyyden summapistemäärän keskiarvo oli 20.2 ja keskihajonta 3.2. Vaihteluväli oli 10–25. Keskimäärin tähän tutkimukseen osallistuneet koehenkilöt olivat siis erittäin tyytyväisiä elämäänsä.

Koirat osallistuivat eleidenlukukykyä ja ongelmanratkaisutyyliä mittaaviin tehtäviin, joita kuvaamaan laskettiin prosenttiluvut. Eleidenlukukykyä mittaavassa tehtävässä koirien keskimääräinen onnistumisprosentti oli 79.7. Keskihajonta oli 12.0 ja vaihteluväli 40.2–100.0. Ongelmanratkaisutehtävässä koirat käyttivät keskimäärin 46.0 prosenttia ajasta ihmiseen tukeutumiseen ($KH = 28.7$) ja 49.1 prosenttia ajasta itsenäiseen työskentelyyn ($KH = 28.6$). Vaihteluväli tukeutuvalla ongelmanratkaisutyyllillä oli 0.0–95.8 prosenttia ja itsenäisellä ongelmanratkaisutyyllillä 4.2–100.0 prosenttia mahdollomaan tehtävään käytetystä ajasta.

3.2 Taustatekijöiden yhteydet koiran rasitteena kokemiseen, koiran eleidenlukukykyyn ja koiran ongelmanratkaisutyyliin

Tutkittavien muuttujien yhteyksiä taustatekijöihin tarkasteltiin korrelaatioiden avulla (taulukko 2). Koiran kokeminen rasitteena oli käänteisesti yhteydessä koiranomistajan ikään ($r_s = -.156, p = .001$), arkityytyväisyyteen ($r_s = -.248, p < .001$) sekä koiran ja omistajan väliseen tunnesiteeseen ($r_s = -.166, p < .001$). Yhteydet olivat selitysvoimaltaan melko heikkoja, mutta tilastollisesti merkitseviä. Lisäksi koiran kokeminen rasitteena oli suoraan yhteydessä talouden lasten lukumäärään ($r_s = .105, p = .028$). Toisin sanoen sellaiset koiranomistajat, jotka olivat nuorempia, tyytymättömämpiä arkeensa, useamman lapsen vanhempia tai heikommin kiintyneitä koiraansa, kokivat koiran keskimäärin suurempana rasitteena. Talouden koirien lukumäärä, koiran sukupuoli tai koiran ikä eivät olleet yhteydessä omistajan kokemukseen koirasta rasitteena Spearmanin järjestyskorrelaatiokertoimien mukaan.

Taustamuuttujista ainoastaan omistajan ikä oli käänteisesti yhteydessä koiran eleidenlukukykyyn ($r_s = -.112, p = .019$), eli nuorempien koiranomistajien koirat olivat keskimäärin taitavampia lukemaan ihmisen elekieltä. Koiran ihmiseen tukeutuva ongelmanratkaisutyyli oli merkitsevästi yhteydessä talouden koirien lukumäärään ($r_s = .113, p = .018$), joskin korrelaatio oli selitysvoimaltaan heikko. Koiran itsenäinen ongelmanratkaisutyyli puolestaan ei ollut yhteydessä mihinkään taustamuuttujiin.

TAULUKKO 2. Koiran rasisiteena kokemisen, koiran eleidenlukukyvyn, koiran ihmiseen tukeutuvan ja itsenäisen ongelmanratkaisutyylin sekä taustamuuttujien väliset Spearmanin korrelaatiokertoimet.

	Koira rasisiteena	Eleidenluku	Tukeutuva %	Itsenäinen %
Omistajan ikä	-.156**	-.112*	-.046	.047
Talouden lasten lukumäärä	.105*	-.020	.065	-.050
Talouden koirien lukumäärä	-.061	-.020	.113*	-.087
Arkityytyväisyys	-.248***	-.036	.070	-.067
Tunneside koiraan	-.166***	-.025	-.058	.051
Koiran sukupuoli	.093	-.059	.070	-.022
Koiran ikä	-.062	.017	.094	-.049

Huom. * $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$

TAULUKKO 3. Lineaarinen regressiomalli koiran rasisiteena kokemisen ja taustamuuttujien välisistä yhteyksistä.

	Standardisoimaton estimoitu regressiokerroin		Standardoitu regressiokerroin		
	<i>B</i>	Keskivirhe	Beta	<i>t</i>	<i>p</i>
Arkityytyväisyys	-.311	.064	-.223	-4.897	<.001
Tunneside	-.146	.033	-.203	-4.479	<.001
Koiran sukupuoli	1.393	.410	.155	3.395	.001
Omistajan ikä	-.058	.018	-.146	-3.209	.001
Koirien lukumäärä	-.577	.261	-.101	-2.209	.028

Koiran rasisiteena kokemisen taustatekijöitä tarkasteltiin korrelaatioiden lisäksi lineaarisella regressioanalyysillä, jonka tulokset ovat nähtävillä taulukossa 3. Analyysissä käytettiin backward-menetelmää, joka muodostaa aineistoon parhaiten sopivan mallin jättämällä muuttujia yksitellen pois. Koira rasisiteena kokemisen selittäjiksi lopulliseen malliin jäivät omistajan ikä ($\beta = -.146, p = .001$), arkityytyväisyys ($\beta = -.223, p < .001$), tunneside koiraan ($\beta = -.203, p < .001$), talouden koirien lukumäärä ($\beta = -.101, p = .028$) sekä koira sukupuoli ($\beta = .155, p = .001$; huom. sukupuoli koodattu seuraavasti: 1 = uros, 2 = narttu). Näin koiraomistajan matalampi ikä, matalampi arkityytyväisyys,

heikompi tunneside, pienempi koirien lukumäärä ja narttukoiran omistaminen olivat yhteydessä koiranomistajan voimakkaampaan kokemukseen koirasta rasitteena. Korjatun selityksasteen mukaan malli selitti 12.4 prosenttia koiran rasitteena kokemisesta. Voimakkaimmiksi yksittäisiksi selittäjiksi jäivät arkityytyväisyys ja tunneside koiraan.

3.3 Koiran rasitteena kokemisen, koiran eleidenlukukyvyn ja ongelmanratkaisutyylin keskinäiset yhteydet

Koiran rasitteena kokemisen, koiran eleidenlukukyvyn ja koiran ongelmanratkaisutyylin välisiä korrelaatioita tarkasteltiin aluksi korrelaatiomatriisia hyödyntäen (taulukko 4). Omistajan kokemus koirasta rasitteena ei ollut yhteydessä koiran eleidenlukukykyyn tai ongelmanratkaisutyyliin. Sen sijaan eleidenlukukyky ja ongelmanratkaisutyyli olivat yhteydessä toisiinsa siten, että eleidenlukukyky oli suoraan yhteydessä koiran ihmiseen tukeutuvaan ongelmanratkaisutyyliin ($r_s = .177, p < .001$) ja käänteisesti yhteydessä koiran itsenäiseen ongelmanratkaisutyyliin ($r_s = -.168, p < .001$). Ihmiseen tukeutuvat koirat siis suoriutuivat eleidenlukukykyä mittaavasta tehtävästä keskimäärin paremmin kuin itsenäisesti ongelmia ratkovat koirat. Yhteydet olivat selitysvoimaltaan heikkoja, mutta merkitseviä.

TAULUKKO 4. Koiran rasitteena kokemisen, koiran eleidenlukukyvyn sekä koiran ihmiseen tukeutuvan ja itsenäisen ongelmanratkaisutyylin väliset Spearmanin korrelaatiokertoimet.

	Koira rasitteena	Eleidenluku	Tukeutuva %	Itsenäinen %
Koira rasitteena	1.000	-.059	-.024	.008
Eleidenluku	-.059	1.000	.177***	-.168***
Tukeutuva %	-.024	.177***	1.000	-.898***
Itsenäinen %	.008	-.168 ***	-.898***	1.000

*Huom. *** $p < .001$*

TAULUKKO 5. Hierarkkinen regressioanalyysi omistajan iän ja koiran eleidenlukukykyyn yhteydestä koiran rasitteena kokemiseen.

		Standardisoimaton estimoitu regressiokerroin		Standardoitu regressiokerroin		
		<i>B</i>	Keskivirhe	Beta	<i>t</i>	<i>p</i>
Askel 1	Omistajan ikä	-.059	.019	-.148	-3.121	.002
Askel 2	Omistajan ikä	-.061	.019	-.152	-3.192	.002
	Eleidenlukukyky	-.016	.018	-.043	-.901	.368

Vaikka koiran kokeminen rasitteena ei ollut suoraan yhteydessä eleidenlukukykyyn, molempien muuttujien havaittiin olevan yhteydessä omistajan ikään (ks. taulukko 2). Tämän vuoksi toteutettiin hierarkkinen regressioanalyysi selkiyttämään sitä, kuinka mahdolliset yhteydet muuttuisivat, kun sekä omistajan ikä että koiran eleidenlukukyky asetettaisiin malliin koiran rasitteena kokemisen selittäjiksi. Analyysin tulokset on esitetty taulukossa 5. Ensimmäisellä askeleella mallin korjattu selitysaste oli 2.0 prosenttia ja toisella askeleella 1.9 prosenttia. Koiran eleidenlukukyky ei jäänyt malliin tilastollisesti merkitseväksi selittäjäksi koiran rasitteena kokemiselle. Koiranomistajan iän merkitys oli sekä ensimmäisessä ($\beta = -.148$) että toisessa ($\beta = -.152$) mallissa vähäinen, joskin tilastollisesti merkitsevä.

4 POHDINTA

Tämän pro gradu –tutkielman tavoitteena oli tarkastella, mitkä koiraan ja koiranomistajaan liittyvät taustatekijät ennustavat koiranomistajan kokemusta koirasta rasitteena sekä ovatko koiran sosiaalisen kognition osa-alueet yhteydessä tähän kokemukseen. Sosiaalisen kognition osa-alueina tarkasteltiin koiran eleidenlukukykyä ja ongelmanratkaisutyyliä. Lisäksi tutkittiin ovatko koiran eleidenlukukyky ja ongelmanratkaisutyyli yhteydessä toisiinsa. Tutkielman kirjoitushetkellä aiempi tutkimus aiheesta on vähäistä (tutkimuskysymys 1) tai sitä ei ole juuri lainkaan (tutkimuskysymykset 2 & 3).

4.1 Taustatekijöiden vaikutus koiranomistajuuden kuormittavuuteen

Tutkimuksen ensimmäisenä tavoitteena oli selvittää, mitkä koiranomistajaan ja koiraan liittyvät taustatekijät ovat yhteydessä siihen, että koira koetaan rasitteena. Tulokset osoittivatkin usean erityisesti koiranomistajaan liittyvän taustatekijän olevan yhteydessä siihen, missä määrin koiranomistaja kokee koiransa rasitteeksi. Tässä tutkimuksessa nuoremmat koiranomistajat kokivat vastoin odotuksia koiransa suurempana rasitteena kuin vanhemmat koiranomistajat. Vaikka aiempia tuloksia koiranomistajan iän yhteydestä koiran kokemiseen rasitteena ei juurikaan ole, nuorempien koiranomistajien on havaittu olevan kiintyneempiä koiriinsa (Dotson & Hyatt, 2008) sekä viettävän enemmän aikaa koiriensa kanssa (Meyer & Forkman, 2014). Näiden yleensä myönteisiksi tulkittujen koira-omistajasuhteen piirteiden oletettiin vaikuttavan siten, että nuorempien koiranomistajien mahdollinen voimakkaampi kiintymys liittyisi vähäisempään kokemukseen koirasta rasitteena. Koiraan kohdistuvan vahvemman tunnesiteen havaittiinkin olevan käänteisesti yhteydessä koiran rasitteena kokemiseen. Tässä tutkimuksessa ei kuitenkaan vertailtu koiranomistajia tunnesiteen voimakkuuden suhteen, joten ei voida sanoa, kuinka tunneside oli yhteydessä koiranomistajan ikään tällä aineistolla. Huomionarvoista on, että koiranomistajan kokemusta koirasta rasitteena kartoittavat väittämät mittasivat pääosin sitä, kuinka paljon koiranomistaja kokee koiransa rajoittavan muuta elämää sekä tuottavan rahallisia kustannuksia. Sen sijaan koiranomistajuuteen liittyvää fyysistä rasittavuutta, kuten koiran hoidon vaativuutta, ei mitattu lainkaan. Mahdollisesti eri ikäisillä koiranomistajilla on erilaisia odotuksia koiraperheen arjesta ja vastuu koirasta suhteutuu oman elämän kontekstiin eri tavoin. Nuorempien aikuisten elämä ei ole välttämättä rajautunut yhtä voimakkaasti kodin ja perheen ympärille, jolloin koira saattaa rajoittaa enemmän esimerkiksi matkustelua, kodin ulkopuolisia harrastuksia tai ihmissuhteiden muodostamista. Kolmantena selityksenä voisi olla nuorempien koiranomistajien keskimäärin heikompi taloudellinen tilanne, mikä voi vaikuttaa siihen, kuinka suurena taloudellisena rasitteena koira koetaan. Tässä tutkimuksessa ei kuitenkaan selvitetty tutkittavien sosioekonomista asemaa, ansiotuloja tai muuta elämäntyyliä, joten pitkälle tulkittuja johtopäätöksiä ei voida tehdä tämän tutkimuksen tulosten pohjalta.

Tässä tutkimuksessa voimakas tunneside ennusti koiranomistajan kokemusta koirasta vähäisempänä rasitteena (ks. myös Handlin ym., 2012). Tulos oli odotettavissa, sillä oletuksena oli, että koiraansa vahvemmin kiintynyt koiranomistaja kokisi koiran itselleen tärkeänä voimavarana, mikä vähentäisi koiranomistajuuteen liittyviä kuormittavuuden kokemuksia. Toisaalta voidaan ajatella, että positiiviset tunnekokemukset lisäävät subjektiivista hyvinvointia (Diener ym., 2002), ja kuormittuneisuus puolestaan vähentää sitä; erityisesti, kun otetaan huomioon, että tässä

tutkimuksessa myös suurempi arkityytyväisyys oli yhteydessä koiranomistajuuden vähäisempään kuormittavuuteen.

Arkeensa tyytyväisemmät koiranomistajat eivät kokeneet koiraansa yhtä suurena rasitteena kuin tyytymättömämmät koiranomistajat. Tulos oli odotusten mukainen, sillä koiran kokeminen rasitteena on aiemmin havaittu olevan yhteydessä koiranomistajuuteen liittyvään tyytymättömyyteen (Herwijnen ym., 2018). Juuri arkityytyväisyys nousikin suurimmaksi yksittäiseksi koiran rasitteena kokemisen selittäjäksi, mutta yhteyden suuntaa ei voida todeta varmasti tämän tutkimuksen pohjalta. Mahdollisesti koiranomistajuuden koettu kuormittavuus heikentää tyytyväisyyttä siksi, että kuormituksen kokemukseen voi liittyä lisääntyntä stressiä. Stressi puolestaan heikentää arkityytyväisyyttä (mm. Abolghasemi & Varaniyab, 2010; Hamarat ym., 2001). Toisaalta arkityytyväisyyteen saattaa vaikuttaa monikin taustatekijä, kuten ihmissuhteet, terveydellinen tai taloudellinen tilanne (mm. Barger, Donoho & Wayment, 2009). Koiranomistajuuden kuormittavuutta mitattiin myös taloudellista rasitusta mittaavilla väittämillä, joten voi olla, että esimerkiksi heikommassa taloudellisessa asemassa olevat koiranomistajat arvioivat koiran ylläpitokustannukset useammin itselleen liian suuriksi. Tämä tutkimus ei kuitenkaan anna tarkempaa tietoa arkitytytymättömyyden ja koiran rasitteena kokemisen välisen yhteyden taustasta.

Narttukoirien omistajat kokivat koiranomistajuuden keskimäärin kuormittavammaksi kuin uroskoirien omistajat. Lisäksi useamman koiran omistajat kokivat koiransa keskimäärin vähäisempänä rasitteena. Yksittäisen koiran rooli omistajan kuormittuneisuudessa voi olla varsin vähäinen esimerkiksi kolmen tai useamman koiran omistajilla, mikä saattaa osittain selittää tulosta. Toisaalta voi myös olla, että koiranomistajuuden antoisammaksi tai vähemmän vaativaksi kokevat ihmiset päätyvät todennäköisemmin hankkimaan useamman koiran. Meyerin ja Forkmanin (2014) mukaan useamman koiran omistajat arvioivat tunnesiteensä koiraansa voimakkaammaksi, mikä tukee tätä johtopäätöstä. Mielenkiintoista on, että vaikka koiran sukupuoli ja talouden koirien lukumäärä eivät korreloineet suoraan koiran rasitteena kokemisen kanssa, regressiomallissa näiden välillä havaittiin yhteys. Lisäksi talouden lasten suurempi lukumäärä oli yhteydessä voimakkaampaan kokemukseen koirasta rasitteena, mutta se ei jäänyt selittäjäksi regressiomalliin. Yksi mahdollinen syy tälle voi olla se, että koiran sukupuoli ja talouden koirien lukumäärä olivat tässä aineistossa yhteydessä paitsi talouden lasten lukumäärään myös toisiinsa. Voi esimerkiksi olla, että useamman koiran omistajilla on todennäköisemmin koiria molemmista sukupuolista, sillä eri sukupuolta olevien koirien välillä on havaittu vähemmän aggressiota (Wrubel, Moon-Fanelli, Maranda & Dodman, 2011). Toisaalta tämän aineiston lapsiperheet ovat saattaneet suosia jompaakumpaa sukupuolta koiraan valitessaan. Aiemmin perheettömien koiranomistajien on havaittu kokevan tunnesiteensä koiraan voimakkaampana verrattuna perheellisiin koiranomistajiin (Dotson & Hyatt, 2008; Marinelli

ym., 2007; Meyer & Forkman, 2014). Mahdollisesti tämä emotionaalinen yhteys värittää koiranomistajan kokemusta siten, että voimakas side vähentää kokemusta koiran kuormittavuudesta. Tulokset koirien ja lasten lukumäärästä sekä koiran sukupuolesta ovat uusia, joten jatkossa tarkempi tutkimus yhteyksien laadusta on aiheellista.

Koiranomistajuuden kuormittavuuteen liittyvien taustatekijöiden osalta on syytä huomata, että korrelaatiot olivat selitysvoimaltaan melko heikkoja ja tutkitut taustamuuttujat selittivät vain 12.4 prosenttia koiran rasitteena kokemisen vaihtelusta. Tämä oli odotettavissa, sillä mitä todennäköisimmin koiranomistajuuden kuormittavuus on moniulotteinen ilmiö, jota ei voi pelkistää ainoastaan ulkoisista taustatekijöistä johtuvaksi (esim. Curb ym., 2013; González-Ramírez, 2019). Esimerkiksi koiran ja koiranomistajan temperamenttia, yhteensopivuutta, koiranomistajan koiraan liittyviä odotuksia tai elämäntyyliä ei tässä tutkimuksessa kartoitettu lainkaan. Myös muun muassa koiran ongelmakäyttäytyminen (Herwijnen ym., 2018; Meyer & Forkman, 2014) on aiemmissa tutkimuksissa yhdistetty koiranomistajan kokemukseen koirasta rasitteena. Toisaalta koiran tai koiranomistajan terveydentila saattaa vaikuttaa kokemukseen; esimerkiksi kroonisesti sairas koira todennäköisesti aiheuttaa omistajalleen enemmän stressiä kuin perusterve koira. Vaikka näitä tekijöitä ei tässä tutkimuksessa tarkasteltu, saadut tulokset tuottivat silti uutta arvokasta tietoa koiranomistajuuden kokemiseen liittyvistä piirteistä.

4.2 Koiran eleidenlukukyvyn ja ongelmanratkaisutyylin yhteydet koiranomistajuuden kuormittavuuteen sekä taustatekijöihin

Tutkimuksen toisena tavoitteena oli selvittää, liittyvätkö koiran eleidenlukukyky tai ongelmanratkaisutyyli siihen, kuinka suurena rasitteena koiranomistaja kokee koiransa. Kumpikaan tutkituista sosiaalisen kognition osa-alueista ei ollut yhteydessä tähän kokemukseen. Sen sijaan koiran eleidenlukukyvyn ja koiranomistajan iän havaittiin olevan yhteydessä toisiinsa, ja koiranomistajan ikä vastaavasti liittyi koiranomistajuuden kuormittavuuteen. Koiran sosiaalisen kognition osa-alueiden ja koiranomistajuuden kuormittavuuden väliltä yhteyttä ei kuitenkaan löydetty edes silloin, kun yhteisten korrelaatioiden mahdollinen vaikutus kontrolloitiin. Koiran eleidenlukukyvyn ja koiranomistajan iän yllättävä yhteys saattaa selittyä tässä aineistossa sillä, että eri ikäiset koiranomistajat ovat mahdollisesti hankkineet keskenään erilaisia koiria. Taustalla saattaa myös vaikuttaa jokin sellainen muuttuja, jota ei tässä tutkimuksessa kontrolloitu tai tarkasteltu lainkaan. Myös koiran ihmiseen tukeutuvan ongelmanratkaisutyylin ja talouden koirien lukumäärän

väliltä löydettiin mielenkiintoinen yhteys siten, että ihmiseen tukeutuvat koirat elivät tyypillisemmin kodissa, jossa oli useampia koiria. Yhteyden syy jäi vielä tuntemattomaksi, mutta mahdollisesti talouden koirien lukumäärän epätasainen jakautuminen on saattanut vaikuttaa tuloksiin. Toisaalta kyse voi olla myös sattumasta.

Vaikuttaa kuitenkin alustavasti siltä, että koiranomistajaan liittyvät piirteet ennustavat koiran rasisiteena kokemista enemmän kuin koiran sosiokognitiiviset kyvyt. Tämä tukee aiempia havaintoja siitä, että sujuvan yhteiselon näkökulmasta tärkeää on koiran ja koiranomistajan yhteensopivuus (ks. Curb ym., 2013; González-Ramírez, 2019). Vaikka tässä tutkimuksessa käsiteltiin nimenomaan koiran kykyä lukea ihmistä, todennäköisesti koiraperheen harmonisen arjen näkökulmasta merkityksellisempää on koiranomistajan kyky lukea koiraansa. Näin ihmisellä on koira suurempi vastuu siitä, että lajien välinen kommunikaatio muotoutuu sujuvaksi ja ymmärrettäväksi molemmille osapuolille.

4.3 Koiran eleidenlukukyvyn ja ongelmanratkaisutyylin yhteys

Kolmantena tutkimuskysymyksenä selvitettiin, ovatko koiran eleidenlukukyky ja ongelmanratkaisutyyli yhteydessä toisiinsa. Tässä tutkimuksessa ihmisen elevihjeitä taitavasti hyödyntävät koirat käyttivät odotusten mukaisesti enemmän aikaa ihmiseen tukeutumiseen ja vähemmän aikaa itsenäiseen ongelmanratkaisuun mahdottomassa tehtävässä. Saatu tulos on uusi. Mitä luultavimmin löydettyyn yhteyteen liittyy vahvasti geneettisen taustan merkitys koirien rotujalostuksen kautta. Ihmisen kanssa yhteistyöhön jalostettujen koirarotujen edustajat saattavat lukea ihmisen pieniä elevihjeitä taitavammin, koska alkuperäinen käyttötarkoitus on edellyttänyt kyseistä taitoa (Passalacqua ym., 2011; ks. myös Udell ym., 2014). Vastaavasti tällaisten koirien on täytynyt osata ratkoa ongelmia yhdessä ihmisen kanssa, jolloin molemmat ominaisuudet saattavat olla osittain jalostuksen tulosta. Vaihtoehtoinen selitys voisi olla se, että elekielen hienompia nyansseja ymmärtävä koira hyötyy ihmisen avusta enemmän ongelmanratkaisutilanteissa ja siksi oppii tukeutumaan ihmiseen. Koira, joka ei esimerkiksi osaa tulkita viestejä ihmisen katseen suunnasta, saattaa puolestaan suosia itsenäistä ongelmanratkaisutyyliä yksinkertaisesti siksi, ettei se ymmärrä yhtä hyvin ihmisen hienovaraisempia elevihjeitä eikä näin ollen hyödy niistä. Todennäköisesti sekä koiran eleidenlukukykyyn että sen suosimaan ongelmanratkaisutyyliin vaikuttavat kuitenkin perinnölliset tekijät yhdessä koiran aikaisempien elämäkokemusten kanssa (ks. mm. D’aniello ym., 2017; Durantón & Gaunet, 2016; Lazarowski & Dorman, 2015; Miklósi ym.,

2003; Osborne & Mulcahy, 2019; Udell ym., 2008; Udell ym., 2010b; Von Holdt ym., 2017; Wobber & Hare, 2009).

4.4 Tutkimuksen rajoitteet, vahvuudet ja jatkotutkimushaasteet

Tutkimuksen rajoitteet liittyivät pitkälti aineiston valikoitumiseen. Naiset, useamman koiran omistajat ja lapsettomassa taloudessa asuvat olivat voimakkaasti yliedustettuina aineistossa. Ainoastaan 5.7 prosenttia koiranomistajista oli alle 30-vuotiaita. Vain yhden koiran omistajia puolestaan oli koko aineistossa kaksi. Mikäli aineistossa olisi ollut enemmän miehiä, lapsiperheellisiä ja nuoria, olisi voitu toteuttaa laajempia vertailuja esimerkiksi koiranomistajan ikään, koirien lukumäärään tai lasten lukumäärään liittyvistä yhteyksistä. Aiemmin koiranomistajuuden on havaittu näyttäytyvän antoisampana naisille kuin miehille (Clark Cline, 2010), mutta tässä tutkimuksessa sukupuolen merkitystä koiranomistajuuden kuormittavuuteen ei voitu tutkia, sillä tutkituista koiranomistajista 96.6 prosenttia oli naisia. Lisäksi koiranomistajat eivät tulleet poimituiksi mukaan tutkimukseen satunnaisesta suomalaisten koiranomistajien joukosta, vaan he olivat testauttaneensa koiransa omakustanteisesti SmartDOG Oy:llä. Voi olla, että aineiston joukko eroaa siis sellaisista koiranomistajista, jotka eivät toteuta koirilleen kognitiivisia kartoituksia; mahdollisesti tämän tutkimuksen koiranomistajat ovat keskimääräistä sitoutuneempia koiriinsa ja sitä kautta kiinnostuneempia koiransa sosiokognitiivisista kyvyistä. Toisaalta testien omakustanteisuus on saattanut karsia tutkimuksesta sellaisia koiranomistajia, jotka ovat taloudellisesti heikommassa asemassa. Mikäli tutkitut koiranomistajat olivat valikoituneet sosioekonomisen aseman mukaan, se saattoi osittain selittää myös arkityytyväisyyttä kuvaavan mittarin vinoutta (ks. Barger ym., 2009). Olisikin tärkeää toistaa tutkimus paremmin suomalaisten koiranomistajien koko kirjoa edustavalla otoksella.

Marshall-Pescinin ja kumppaneiden (2016) mukaan koulutetut koirat suosivat itsenäisempää ongelmanratkaisutyötä mahdottomassa tehtävässä, mutta tässä tutkimuksessa ei selvitetty koirien taustoja koulutuksen osalta. Ei siis saatu tietää, kuinka tutkitut koirat jakautuivat kotikoiriin, harrastuskoiriin ja työkoiriin. Osa koirista on saattanut saada aiempaa harjoitusta esimerkiksi eleidenlukutehtävään, mikä voi vaikuttaa tuloksiin. Toinen huomionarvoinen asia on tutkimuksen ajallinen hajautuminen. Koirien käyttäytymistitulokset oli toteutettu vuosien 2016–2020 välillä, kun taas koiranomistajat täyttivät heille suunnatut kyselyt syksyllä 2020. Tutkitut koirat olivat siis pääosin aikuisia siinä vaiheessa, kun koiranomistajat arvioivat koiranomistajuuden kuormittavuutta

(78.2 % koirista oli vähintään 18 kuukauden ikäisiä). Olisi ollut mielenkiintoista selvittää, kuinka kokemus koiran kuormittavuudesta muuttuu koiran eri ikäkausien myötä. Tällöin myös koiran ikä olisi saattanut näyttäytyä vaikuttavana tekijänä tuloksissa.

MDORS- ja SWLS-mittarien jakaumat olivat tässä tutkimuksessa melko vinoja. Suurin osa koiranomistajista arvioi koiransa hyvin vähäiseksi rasitteeksi: mittarista saatu keskiarvo oli vain 13.8, kun summapistemäärän mahdollinen vaihteluväli oli 9–45. Lisäksi osallistujat arvioivat arkityytyväisyytensä keskimäärin varsin korkeaksi keskiarvon ollessa 20.2 ja mahdollisen vaihteluvälin ollessa 10–25. Voidaan pohtia, missä määrin tutkittavien valikoituminen taustamuuttujien osalta vaikutti näiden mittarien jakaumiin. Juuri naispuoliset henkilöt, jotka olivat aineistossa voimakkaasti yliedustettuina, kokevat koiran vaikuttavan hyvinvointiinsa erityisen positiivisesti (Clark Cline, 2010). Saattaakin olla, että tämän tutkimuksen otokseen valikoituneet henkilöt kokevat koiranomistajuuden antoisammaksi kuin koiranomistajat keskimäärin. Ehkä tällaiset koiranomistajat ovat myös tavallista kiinnostuneempia koiransa kognitiivisista kyvyistä. Tätä johtopäätöstä vahvistaa se, että aineiston koiranomistajat arvioivat tunnesiteensä koiraan keskimäärin hyvin voimakkaaksi. Toisaalta koska koiranomistajien kyselyt olivat itsearvioita, on mahdollista, että esimerkiksi sosiaalinen suotavuus on saattanut vaikuttaa koiran rasittavuuden arviointiin.

Viimeisenä rajoitteena mainittakoon tutkimuksessa löydettyjen korrelaatioiden pienuus sekä koiran rasitteena kokemisen taustatekijöitä kartoittavan regressiomallin kohtalaisen pieni selitysaste (12.4 %). Vaikka tulokset olivat tilastollisesti merkitseviä, vaikuttaa kuitenkin siltä, että havaitut yhteydet eivät yksinään selitä koiranomistajuuden kuormittavuutta kovinkaan paljoa. Näin ollen tuloksia olisi järkevää tarkastella suhteessa muihin koiranomistajuuden kokemukseen liittyviin tekijöihin sekä näiden yhteisvaikutuksia.

Tutkimuksella oli rajoitteistaan huolimatta myös useita vahvuuksia. Otoksiko oli kiitettävä, sillä lopullisiin analyysihin saatiin mukaan 439 koira–omistajaparia. Tutkitut koirat olivat monen ikäisiä ja koirien sukupuolijakauma oli melko tasainen. Lisäksi koirat edustivat yli 100 eri rotua, mikä vähentää koirarotujen välisten mahdollisten eroavaisuuksien (esim. Udell ym., 2014) merkitystä sekä parantaa tulosten yleistettävyyttä suomalaiseseen koirakantaan. Tutkimuksessa käytetyt MDORS- ja SWLS-mittarit ovat yleisesti käyttöön vakiintuneita ja luotettaviksi todettuja (mm. Dwyer ym., 2006; Pavot & Diener, 2009). Myös koirien kognitiiviset testit (valintatehtävä ja mahdoton tehtävä) ovat laajalti käytössä koirien kognitiotutkimuksessa, mikä tekee tuloksista vertailukelpoisia. Viimeisenä vahvuutena voidaan mainita tutkimusaiheen tuoreus, sillä esimerkiksi arkityytyväisyyden yhteyttä kokemukseen koiranomistajuudesta ei ole juurikaan tutkittu aiemmin, vaikka arkityytyväisyys on keskeinen subjektiivisen hyvinvoinnin osa-alue (Diener ym., 1985).

Tämä pro gradu -tutkielma antoi uutta tietoa koiranomistajuuden kuormittavuuteen kytkeytyvistä taustatekijöistä sekä sen suhteesta koiran sosiaaliseen kognitioon. Tutkimusaihe on erittäin ajankohtainen, sillä koiranomistajuus koskettaa yhä useampaa suomalaista. Esimerkiksi vuonna 2020 Suomen Kennelliittoon rekisteröitiin lähes 49 000 rotukoiraa (Suomen Kennelliitto, 2021), mikä on enemmän kuin samana vuonna syntyneiden lasten määrä (SVT, 2021). Koiranomistajuuden kokemuksella voi olla merkitystä sekä ihmisen että koiran hyvinvoinnin (Höglin ym., 2021; ks. myös Marinelli ym., 2007) kannalta. Tutkimus on siis perusteltua sekä psykologisesta että eläinsuojelullisesta näkökulmasta. Nyt saadut tulokset koiranomistajuuden kuormittavuuden ja arkityytyväisyyden sekä koiran eleidenlukukyvyn ja ongelmanratkaisutyylin välisistä yhteyksistä olivat uusia, joten tutkimus olisi hyvä toistaa uudelleen vastaavalla tutkimusasetelmalla. Toistamisen lisäksi olisi aiheellista selvittää aiempaa tarkemmin, millaisia käytännön vaikutuksia koiranomistajuuden kuormittavuudella on koiran ja koiranomistajan arkeen, ja millä keinoilla tätä kuormitusta voidaan vähentää. Näin voidaan lisääntyneen tiedon myötä parantaa niin koiran kuin ihmisenkin elämänlaatua ja vahvistaa lajien välistä sidettä niin, että lemmikkikoira todella voi olla omalle ihmiselleen paras ystävä.

LÄHTEET

- Abolghasemi, A., & Varaniyab, S. T. (2010). Resilience and perceived stress: Predictors of life satisfaction in the students of success and failure. *Procedia: Social and Behavioral Sciences*, 5, 748–752. doi:10.1016/j.sbspro.2010.07.178
- Agnetta, B., Hare, B. & Tomasello, M. (2000). Cues to food location that domestic dogs (*Canis familiaris*) of different ages do and do not use. *Animal cognition*, 3(2), 107–112. doi: 10.1007/s100710000070
- Ambrosi, C., Zaiontz, C., Peragine, G., Sarchi, S. & Bona, F. (2019). Randomized controlled study on the effectiveness of animal-assisted therapy on depression, anxiety, and illness perception in institutionalized elderly. *Psychogeriatrics*, 19(1), 55–64. doi:10.1111/psyg.12367
- Bao, K. J. & Schreer, G. (2016). Pets and happiness: Examining the association between pet ownership and wellbeing. *Anthrozoös*, 29(2), 283–296. doi:10.1080/08927936.2016.1152721
- Barger, S. D., Donoho, C. J., & Wayment, H. A. (2009). The relative contributions of race/ethnicity, socioeconomic status, health, and social relationships to life satisfaction in the United States. *Quality of Life Research*, 18(2), 179–189. doi:10.1007/s11136-008-9426-2
- Barker, S. B., Rogers, C. S., Turner, J. W., Karpf, A. S. & Suthers-McCabe, H. M. (2003). Benefits of interacting with companion animals. *American Behavioral Scientist*, 47(1), 94–99. doi: 10.1177/0002764203255215
- Barker, S. B. & Wolen, A. R. (2008). The benefits of human–companion animal interaction: A review. *Journal of veterinary medical education*, 35(4), 487–495. doi:10.3138/jvme.35.4.487
- Beetz, A., Schöfmann, I., Girsensohn, R., Braas, R. & Ernst, C. (2019). Positive effects of a short-term dog-assisted intervention for soldiers with post-traumatic stress disorder – a pilot study. *Frontiers in veterinary science*, 6, 170. doi:10.3389/fvets.2019.00170
- Bhattacharjee, D., Dev, N., Gupta, S., Sau, S., Sarkar, R., Biswas, & Bhadra, A. (2017). Free-ranging dogs show age related plasticity in their ability to follow human pointing. *PLoS One*, 12(7). doi:10.1371/journal.pone.0180643

- Bray, E. E., Gruen, M. E., Gnanadesikan, G. E., Horschler, D. J., Levy, K. M., Kennedy, B. S., ... & MacLean, E. L. (2020). Dog cognitive development: a longitudinal study across the first 2 years of life. *Animal Cognition*, *24*(2), 311–328. doi:10.1007/s10071-020-01443-7
- Canejo-Teixeira, R., Almiro, P. A., Baptista, L. V. & Niza, M. M. G. R. E. (2020). Predicting dysfunctional human–dog dyads. *Anthrozoös*, *33*(6), 743–758. doi:10.1080/08927936.2020.1824655
- Cavanaugh, L. A., Leonard, H. A. & Scammon, D. L. (2008). A tail of two personalities: How canine companions shape relationships and well-being. *Journal of Business Research*, *61*(5), 469–479. doi:10.1016/j.jbusres.2007.07.024
- Clark Cline, K. M. C. (2010). Psychological effects of dog ownership: Role strain, role enhancement, and depression. *The Journal of Social Psychology*, *150*(2), 117–131. doi:10.1080/00224540903368533
- Curb, L. A., Abramson, C. I., Grice, J. W. & Kennison, S. M. (2013). The relationship between personality match and pet satisfaction among dog owners. *Anthrozoös*, *26*(3), 395–404. doi:10.2752/175303713X13697429463673
- D’Aniello, B., Alterisio, A., Scandurra, A., Petremolo, E., Iommelli, M. R. & Aria, M. (2017). What’s the point? Golden and Labrador retrievers living in kennels do not understand human pointing gestures. *Animal Cognition*, *20*(4), 777–787. doi:10.1007/s10071-017-1098-2
- Diener, E. D., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of personality assessment*, *49*(1), 71–75. doi: 10.1207/s15327752jpa4901_13
- Diener, E., Lucas, R. E., & Oishi, S. (2002). Subjective well-being: The science of happiness and life satisfaction. *Handbook of positive psychology*, *2*, 63–73. doi:10.1093/oxfordhb/9780195187243.013.0017
- Dotson, M.J. & Hyatt, E.M. (2008). Understanding dog-human companionship. *Journal of Business Research*, *61*, 457–466. doi:10.1016/j.jbusres.2007.07.019
- Duranton, C., Bedossa, T. & Gaunet, F. (2016). When facing an unfamiliar person, pet dogs present social referencing based on their owners' direction of movement alone. *Animal Behaviour*, *113*, 147–156. doi:10.1016/j.anbehav.2016.01.004

- Durantón, C. & Gaunet, F. (2016). Effects of shelter housing on dogs' sensitivity to human social cues. *Journal of Veterinary Behavior*, *14*, 20–27. doi:10.1016/j.jveb.2016.06.011
- Dwyer, F., Bennett, P. C. & Coleman, G. J. (2006). Development of the Monash dog owner relationship scale (MDORS). *Anthrozoös*, *19*(3), 243–256. doi:10.2752/089279306785415592
- Endo, K., Yamasaki, S., Ando, S., Kikusui, T., Mogi, K., Nagasawa, M., ... & Nishida, A. (2020). Dog and cat ownership predicts adolescents' mental well-being: A population-based longitudinal study. *International journal of environmental research and public health*, *17*(3), 884. doi:10.3390/ijerph17030884
- Esposito, L., McCune, S., Griffin, J. A., & Maholmes, V. (2011). Directions in human–animal interaction research: Child development, health, and therapeutic interventions. *Child Development Perspectives*, *5*(3), 205–211. doi:10.1111/j.1750-8606.2011.00175.x
- Freedman, A. H., & Wayne, R. K. (2017). Deciphering the origin of dogs: From fossils to genomes. *Annual Review of Animal Biosciences*, *5*(1), 281–307. doi:10.1146/annurev-animal-022114-110937
- Fugazza, C., Moesta, A., Pogány, Á. & Miklósi, Á. (2018). Presence and lasting effect of social referencing in dog puppies. *Animal Behaviour*, *141*, 67–75. doi:10.1016/j.anbehav.2018.05.007
- Gácsi, M., Kara, E., Belényi, B., Topál, J. & Miklósi, Á. (2009). The effect of development and individual differences in pointing comprehension of dogs. *Animal cognition*, *12*(3), 471–479. doi:10.1007/s10071-008-0208-6
- González-Ramírez, M. T. (2019). Compatibility between humans and their dogs: Benefits for both. *Animals*, *9*(9), 674. doi:10.3390/ani9090674
- González-Ramírez, M. T., Quezada-Berumen, L., Vanegas-Farfano, M. & Landero-Hernández, R. (2018). The effects of dog-owner relationship on perceived stress and happiness. *Human-animal interaction bulletin*, *6*, 44–57.
- Grimm, D. (2015). Dawn of the dog. *Science* *348*, 274–279. doi:10.1126/science.348.6232.274

- Hamarat, E., Thompson, D., Zabrocky, K.M., Steele, D., Matheny, K.B. & Aysan, F. (2001). Perceived stress and coping resource availability as predictors of life satisfaction in young, middle-aged, and older adults. *Experimental aging research*, 27(2), 181–196. doi:10.1080/036107301750074051
- Handlin, L., Nilsson, A., Ejdebäck, M., Hydbring-Sandberg, E. & Uvnäs-Moberg, K. (2012). Associations between the psychological characteristics of the human–dog relationship and oxytocin and cortisol levels. *Anthrozoös*, 25(2), 215–228. doi:10.2752/175303712X13316289505468
- Hare, B., Brown, M., Williamson, C. & Tomasello, M. (2002). The domestication of social cognition in dogs. *Science*, 298(5598), 1634–1636. doi:10.1126/science.1072702
- Hautamäki, L., Ramadan, F., Ranta, P., Haapala, E., & Suomela-Markkanen, T. (2018). Eläinavusteinen terapia. Katsaus tutkimuskirjallisuuteen ja toimintaan Suomessa. Kela, Työpapereita 140/2018.
- Herwijnen, I. R. V., van der Borg, J. A., Naguib, M. & Beerda, B. (2018). Dog ownership satisfaction determinants in the owner-dog relationship and the dog's behaviour. *PloS one*, 13(9). doi:10.1371/journal.pone.0204592
- Hoffman, C. L., Chen, P., Serpell, J. A. & Jacobson, K. C. (2013). Do dog behavioral characteristics predict the quality of the relationship between dogs and their owners?. *Human-animal interaction bulletin*, 1(1), 20.
- Hoffmann, A. O., Lee, A. H., Wertenauer, F., Ricken, R., Jansen, J. J., Gallinat, J. & Lang, U. E. (2009). Dog-assisted intervention significantly reduces anxiety in hospitalized patients with major depression. *European Journal of Integrative Medicine*, 1(3), 145–148. doi:10.1016/j.eujim.2009.08.002
- Höglin, A., Van Poucke, E., Katajamaa, R., Jensen, P., Theodorsson, E., & Roth, L. S. V. (2021). Long-term stress in dogs is related to the human–dog relationship and personality traits. *Scientific Reports*, 11(1), 1–9. doi:10.1038/s41598-021-88201-y
- Kaminski, J. & Nitzschner, M. (2013). Do dogs get the point? A review of dog–human communication ability. *Learning and Motivation*, 44(4), 294–302. doi:10.1016/j.lmot.2013.05.001

- Kis, A., Bence, M., Lakatos, G., Pergel, E., Turcsán, B., Pluijmakers, J., ... & Kubinyi, E. (2014). Oxytocin receptor gene polymorphisms are associated with human directed social behavior in dogs (*Canis familiaris*). *PloS one*, *9*(1). doi:10.1371/journal.pone.0083993
- Kiuru, N., Kalliomäki K., Metsäpelto, R.L., Ahonen, T., & Hirvonen, R., (2018). Nuorten harrastuneisuuden, koulun vaihtamisen ja sukupuolen yhteydet subjektiiviseen hyvinvointiin siirtymävaiheessa alakoulusta yläkouluun. *Psykologia*, *53*, 108–130.
- Klennert, M. D., Campos, J. J., Sorce, J. F., Emde, R. N. & Svejda, M. (1983). Emotions as behavior regulators: Social referencing in infancy. Teoksessa *Emotions in early development*, 57–86. Academic Press. doi:10.1016/B978-0-12-558702-0.50009-1
- Krause, M. A. & Mitchell, R. W. (2018). Object-choice test. *Encyclopedia of Animal Cognition and Behavior*. New York, NY: Springer. doi:10.1007/978-3-319-47829-6_100-1
- Larson, G. & Bradley, D. G. (2014). How much is that in dog years? The advent of canine population genomics. *PLoS Genet*, *10*(1). doi:10.1371/journal.pgen.1004093
- Larson, G., Karlsson, E. K., Perri, A., Webster, M. T., Ho, S. Y., Peters, J., ... & Lindblad-Toh, K. (2012). Rethinking dog domestication by integrating genetics, archeology, and biogeography. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *109*(23), 8878–8883. doi:10.1073/pnas.1203005109
- Lazarowski, L. & Dorman, D. C. (2015). A comparison of pet and purpose-bred research dog (*Canis familiaris*) performance on human-guided object-choice tasks. *Behavioural processes*, *110*, 60–67. doi:10.1016/j.beproc.2014.09.021
- Le Roux, M. C. & Wright, S. (2020). The relationship between pet attachment, life satisfaction, and perceived stress: Results from a South African online survey. *Anthrozoös*, *33*(3), 371–385. doi:10.1080/08927936.2020.1746525
- Lim, M. M. & Young, L. J. (2006). Neuropeptidergic regulation of affiliative behavior and social bonding in animals. *Hormones and Behavior*, *50*(4), 506–517. doi:10.1016/j.yhbeh.2006.06.028

- Luhmann, M. & Kalitzki, A. (2016). How animals contribute to subjective well-being: A comprehensive model of protective and risk factors. *The Journal of Positive Psychology*, *13*(2), 200–214. doi:10.1080/17439760.2016.1257054
- Marinelli, L., Adamelli, S., Normando, S. & Bono, G. (2007). Quality of life of the pet dog: influence of owner and dog's characteristics. *Applied Animal Behaviour Science*, *108*, 143e156. doi:10.1016/j.applanim.2006.11.018
- Marshall-Pescini, S., Frazzi, C. & Valsecchi, P. (2016). The effect of training and breed group on problem-solving behaviours in dogs. *Animal cognition*, *19*(3), 571–579. doi:10.1007/s10071-016-0960-y
- Marshall-Pescini, S., Rao, A., Virányi, Z. & Range, F. (2017). The role of domestication and experience in 'looking back' towards humans in an unsolvable task. *Scientific reports*, *7*(1), 1–7. doi:10.1038/srep46636
- Mauno, S., Hirvonen, R., & Kiuru, N. (2018). Children's life satisfaction: The roles of mothers' work engagement and recovery from work. *Journal of Happiness Studies*, *19*, 1379–1393. doi:10.1007/s10902-017-9878-6
- Mehrkam, L. R. & Wynne, C. D. (2014). Behavioral differences among breeds of domestic dogs (*Canis lupus familiaris*): Current status of the science. *Applied Animal Behaviour Science*, *155*, 12–27. doi:10.1016/j.applanim.2014.03.005
- Merola, I., Prato-Previde, E. & Marshall-Pescini, S. (2012). Dogs' social referencing towards owners and strangers. *PloS one*, *7*(10). doi:10.1371/journal.pone.0047653
- Merola, I., Prato-Previde, E. & Marshall-Pescini, S. (2011). Social referencing in dog-owner dyads?. *Animal cognition*, *15*(2), 175–185. doi:10.1007/s10071-011-0443-0
- Meyer, I. & Forkman, B. (2014). Dog and owner characteristics affecting the dog–owner relationship. *Journal of Veterinary Behavior*, *9*(4), 143–150. doi:10.1016/j.jveb.2014.03.002
- Miklósi, Á., Kubinyi, E., Topál, J., Gácsi, M., Virányi, Z. & Csányi, V. (2003). A simple reason for a big difference: wolves do not look back at humans, but dogs do. *Current biology*, *13*(9), 763–766. doi:10.1016/S0960-9822(03)00263-X

- Nagasawa, M., Mitsui, S., En, S., Ohtani, N., Ohta, M., Sakuma, Y., ... & Kikusui, T. (2015). Oxytocin-gaze positive loop and the coevolution of human-dog bonds. *Science*, *348*(6232), 333–336. doi:10.1126/science.1261022
- Nagasawa, M., Ogawa, M., Mogi, K. & Kikusui, T. (2017). Intranasal oxytocin treatment increases eye-gaze behavior toward the owner in ancient Japanese dog breeds. *Frontiers in psychology*, *8*, 1624. doi:10.3389/fpsyg.2017.01624
- National Institutes of Health. (1987). The health benefits of pets [verkkojulkaisu]. U.S. Department of Health & Human Services, National Institutes of Health. OMAR Workshop [viitattu 13.4.2021]. Saatavissa: <https://consensus.nih.gov/1987/1987healthbenefitspetsta003html.htm>.
- O'Farrell, V. (1997). Owner attitudes and dog behaviour problems. *Applied Animal Behaviour Science*, *52*(3–4), 205–213. doi:10.1016/S0168-1591(96)01123-9
- Oliva, J. L., Rault, J. L., Appleton, B. & Lill, A. (2016). Oxytocin blocks pet dog (*Canis familiaris*) object choice task performance being predicted by owner-perceived intelligence and owner attachment. *Pet Behaviour Science*, *1*, 31–46. doi:10.21071/pbs.v0i1.3991
- Oliva, J. L., Rault, J. L., Appleton, B. & Lill, A. (2015). Oxytocin enhances the appropriate use of human social cues by the domestic dog (*Canis familiaris*) in an object choice task. *Animal cognition*, *18*(3), 767–775. doi:10.1007/s10071-015-0843-7
- Osborne, T. & Mulcahy, N. J. (2019). Reassessing shelter dogs' use of human communicative cues in the standard object-choice task. *PloS one*, *14*(3), e0213166. doi:10.1371/journal.pone.0213166
- Palmer, R. & Custance, D. (2008). A counterbalanced version of Ainsworth's Strange Situation Procedure reveals secure-base effects in dog–human relationships. *Applied animal behaviour science*, *109*(2–4), 306–319. doi:10.1016/j.applanim.2007.04.002
- Passalacqua, C., Marshall-Pescini, S., Barnard, S., Lakatos, G., Valsecchi, P. & Prato-Previde, E. (2011). Human-directed gazing behaviour in puppies and adult dogs, *Canis lupus familiaris*. *Animal Behaviour*, *82*(5), 1043–1050. doi:10.1016/j.anbehav.2011.07.039

- Passalacqua, C., Marshall-Pescini, S., Merola, I., Palestrini, C. & Prato-Previde, E. (2013). Different problem-solving strategies in dogs diagnosed with anxiety-related disorders and control dogs in an unsolvable task paradigm. *Applied Animal Behaviour Science*, 147(1–2), 139–148. doi:10.1016/j.applanim.2013.05.003
- Pavot, W., & Diener, E. (2009). Review of the satisfaction with life scale. Teoksessa Diener, E., *Assessing well-being*, 101–117. Springer, Dordrecht. doi:10.1037/1040-3590.5.2.164
- Pereira, M., Lourenco, A., Lima, M., Serpell, J., & Silva, K. (2021). Evaluation of mediating and moderating effects on the relationship between owners' and dogs' anxiety: a tool to understand a complex problem. *Journal of Veterinary Behavior*. doi: 10.1016/j.jveb.2021.03.004
- Pongrácz, P., Gácsi, M., Hegedüs, D., Péter, A. & Miklósi, Á. (2013). Test sensitivity is important for detecting variability in pointing comprehension in canines. *Animal cognition*, 16(5), 721–735. doi:10.1007/s10071-013-0607-1
- Prato-Previde, E., Custance, D. M., Spiezio, C. & Sabatini, F. (2003). Is the dog-human relationship an attachment bond? An observational study using Ainsworth's strange situation. *Behaviour*, 225–254. doi:10.1163/156853903321671514
- Rao, A., Bernasconi, L., Lazzaroni, M., Marshall-Pescini, S. & Range, F. (2018). Differences in persistence between dogs and wolves in an unsolvable task in the absence of humans. *PeerJ*, 6, e5944. doi:10.7717/peerj.5944
- Riedel, J., Schumann, K., Kaminski, J., Call, J. & Tomasello, M. (2008). The early ontogeny of human–dog communication. *Animal Behaviour*, 75(3), 1003–1014. doi:10.1016/j.anbehav.2007.08.010
- Rowan, A. & Kartal, T. (2018). Dog population & dog sheltering trends in the United States of America. *Animals*, 8(5), 68. doi:10.3390/ani8050068
- Somppi, S., Törnqvist, H., Hänninen, L., Krause, C. M., & Vainio, O. (2014). How dogs scan familiar and inverted faces: an eye movement study. *Animal Cognition*, 17(3), 793–803. doi:10.1007/s10071-013-0713-0

- Somppi, S., Törnqvist, H., Kujala, M. V., Hänninen, L., Krause, C. M. & Vainio, O. (2016). Dogs evaluate threatening facial expressions by their biological validity – Evidence from gazing patterns. *PloS one*, *11*(1), e0143047. doi:10.1371/journal.pone.0143047
- Sundman, A. S., Van Poucke, E., Holm, A. C. S., Faresjö, Å., Theodorsson, E., Jensen, P., & Roth, L. S. (2019). Long-term stress levels are synchronized in dogs and their owners. *Scientific reports*, *9*(1), 1–7. doi:10.1038/s41598-019-43851-x
- Suomen Kennelliitto. (21.1.2021). Koronapandemia lisäsi koirien kysyntää: Kennelliitto rekisteröi lähes 49 000 koiraa vuonna 2020 [verkkajulkaisu, viitattu 23.4.2021]. Saatavissa: <https://www.kennelliitto.fi/tietoa-meista/uutiset/koronapandemia-lisasi-koiranpentujen-kysyntaa-kennelliitto-rekisteroi-lahes-49-000-koiraa-vuonna-2020>.
- Suomen virallinen tilasto (SVT): (2021). Syntyneet [verkkajulkaisu]. ISSN=1798-2391. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu 25.4.2021]. Saatavissa: http://www.stat.fi/til/synt/2020/synt_2020_2021-04-23_tie_001_fi.html.
- Szetei, V., Miklósi, Á., Topál, J. & Csányi, V. (2003). When dogs seem to lose their nose: an investigation on the use of visual and olfactory cues in communicative context between dog and owner. *Applied Animal Behaviour Science*, *83*(2), 141–152. doi:10.1016/S0168-1591(03)00114-X
- Thalmann, O., Shapiro, B., Cui, P., Schuenemann, V. J., Sawyer, S. K., Greenfield, D. L., ... & Wayne, R. K. (2013). Complete mitochondrial genomes of ancient canids suggest a European origin of domestic dogs. *Science*, *342*(6160), 871–874. doi:10.1126/science.1243650
- Topál, J., Miklósi, Á., Csányi, V. & Dóka, A. (1998). Attachment behavior in dogs (*Canis familiaris*): a new application of Ainsworth's (1969) Strange Situation Test. *Journal of comparative psychology*, *112*(3), 219. doi:10.1037/0735-7036.112.3.219
- Udell, M. A. (2015). When dogs look back: inhibition of independent problem-solving behaviour in domestic dogs (*Canis lupus familiaris*) compared with wolves (*Canis lupus*). *Biology letters*, *11*(9), 20150489. doi:10.1098/rsbl.2015.0489
- Udell, M. A., Dorey, N. R. & Wynne, C. D. (2010a). What did domestication do to dogs? A new account of dogs' sensitivity to human actions. *Biological reviews*, *85*(2), 327–345. doi:10.1111/j.1469-185X.2009.00104.x

- Udell, M. A., Dorey, N. R. & Wynne, C. D. (2010b). The performance of stray dogs (*Canis familiaris*) living in a shelter on human-guided object-choice tasks. *Animal Behaviour*, *79*(3), 717–725. doi:10.1016/j.anbehav.2009.12.027
- Udell, M. A., Dorey, N. R. & Wynne, C. D. (2008). Wolves outperform dogs in following human social cues. *Animal Behaviour*, *76*(6), 1767–1773. doi:10.1016/j.anbehav.2008.07.028
- Udell, M. A. R., Ewald, M., Dorey, N. R. & Wynne, C. D. L. (2014). Exploring breed differences in dogs (*Canis familiaris*): does exaggeration or inhibition of predatory response predict performance on human-guided tasks? *Animal Behaviour*, *89*, 99–105. doi:10.1016/j.anbehav.2013.12.012
- Udell, M. A., Giglio, R. F. & Wynne, C. D. (2008). Domestic dogs (*Canis familiaris*) use human gestures but not nonhuman tokens to find hidden food. *Journal of Comparative Psychology*, *122*(1), 84. doi:10.1037/0735-7036.122.1.84
- Virányi, Z., Gácsi, M., Kubinyi, E., Topál, J., Belényi, B., Ujfalussy, D. & Miklósi, Á. (2008). Comprehension of human pointing gestures in young human-reared wolves (*Canis lupus*) and dogs (*Canis familiaris*). *Animal cognition*, *11*(3), 373. doi:10.1007/s10071-007-0127-y
- Von Holdt, B. M., Shuldiner, E., Koch, I. J., Kartzinel, R. Y., Hogan, A., Brubaker, L., ... & Udell, M. A. R. (2017). Structural variants in genes associated with human Williams-Beuren syndrome underlie stereotypical hypersociability in domestic dogs. *Science advances*, *3*(7), e1700398. doi:10.1126/sciadv.1700398
- Wobber, V. & Hare, B. (2009). Testing the social dog hypothesis: Are dogs also more skilled than chimpanzees in non-communicative social tasks?. *Behavioural Processes*, *81*(3), 423–428. doi:10.1016/j.beproc.2009.04.003
- Wrubel, K. M., Moon-Fanelli, A. A., Maranda, L. S., & Dodman, N. H. (2011). Interdog household aggression: 38 cases (2006–2007). *Journal of the American Veterinary Medical Association*, *238*(6), 731–740. doi:10.2460/javma.238.6.731

LIITTEET

LIITE 1. Tutkimuksessa käytetty suomennettu versio SWLS (*Satisfaction with Life Scale*) -kyselystä.

Oma elämäntilanne

Valitse seuraavien väittämien kohdalla se vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten elämäntilannettasi. Voit miettiä elämäntilannettasi yleisesti ottaen, ei vain COVID-19 epidemiasta johtuvalta poikkeukselliselta ajalta.

*

	Ei ehdottomasti sovi	Ei juurikaan sovi	Neutraali, vaikea sanoa sopiiko	Sopii jossain määrin	Sopii erittäin hyvin
1. Suurimmilta osin elämäni on lähellä ihannettani.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Olosuhteet elämässäni ovat erinomaiset.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Olen tyytyväinen elämäni.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Tähän mennessä olen saavuttanut elämässäni tärkeitä asioita.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Jos voisin elää tähänastisen elämäni uudelleen, en muuttaisi juuri mitään.	☐	☐	☐	☐	☐

LIITE 2. Tutkimuksessa käytetty suomennettu versio MDORS (*Monash Dog Owner Relationship Scale*) -kyselystä (ainoastaan tunneside- ja koira rasitteena -osiot). Suomentajat: Somppi, S., Törnqvist, H. & Vääätäjä, H.

Koiran ja omistajan suhde

Valitse seuraavien väittämien kohdalla se vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten suhtautumistasi koiraasi (tai yhteisen koirastasi, jonka nimesit edellä).

Tunneside *

	Ei ehdottomasti sovi	Ei juurikaan sovi	Neutraali, vaikea sanoa sopiiko	Sopii jossain määrin	Sopii erittäin hyvin
1. Koirani auttaa minua selviytymään vaikeista ajoista	☐	☐	☐	☐	☐
2. Koirani on läsnä kun tarvitsen lohdutusta	☐	☐	☐	☐	☐
3. Haluaisin, että koirani olisi aina lähelläni	☐	☐	☐	☐	☐
4. Koirani antaa minulle jatkuvaa kumppanuutta	☐	☐	☐	☐	☐
5. Koirani ei jättäisi minua, vaikka kaikki muut jättäisivät	☐	☐	☐	☐	☐
6. Koirani antaa minulle syyn nousta aamuisin	☐	☐	☐	☐	☐
7. Toivon, että minun ei tarvitsisi olla koskaan erossa koirastani	☐	☐	☐	☐	☐
8. Koirani huomio on jatkuvasti minussa	☐	☐	☐	☐	☐
9. Kerron koiralleni usein sellaisia asioita, joita en kerro kenellekään muulle	☐	☐	☐	☐	☐
10. Uskon, että koirani kuolema tulee olemaan todella traumaattista minulle	☐	☐	☐	☐	☐

Koira rasitteena *

	Ei ehdottomasti sovi	Ei juurikaan sovi	Neutraali, vaikea sanoa sopiiko	Sopii jossain määrin	Sopii erittäin hyvin
1. Koen koirasta huolehtimisen usein työlääksi	☐	☐	☐	☐	☐
2. On ärsyttävää, kun joudun toisinaan muuttamaan suunnitelmiani koirani takia	☐	☐	☐	☐	☐
3. Minua häiritsee, että koirani estää minua tekemästä asioita, joiden tekemisestä nautin ennen koiran omistamista	☐	☐	☐	☐	☐

	Ei ehdottomasti sovi	Ei juurikaan sovi	Neutraali, vaikea sanoa sopiiko	Sopii jossain määrin	Sopii erittäin hyvin
4. Koiran omistamisessa on paljon sellaisia puolia, joista en pidä	☐	☐	☐	☐	☐
5. Koirani estää minua usein tekemästä asioita, joita haluaisin tehdä	☐	☐	☐	☐	☐
6. Koirani sotkee liikaa	☐	☐	☐	☐	☐
7. Koirastani aiheutuu liikaa kuluja	☐	☐	☐	☐	☐
8. Koen, että koirasta huolehtiminen on vaikeaa	☐	☐	☐	☐	☐
9. Minusta tuntuu usein, että koiran omistaminen ei ole sen vaatiman vaivannäön arvoista	☐	☐	☐	☐	☐